



# **Horváth Róbert**

**(1916 - 1993)**

**műveinek válogatott bibliográfiája**



**KSH  
Könyvtár  
és Dokumentációs  
Szolgálat**

**BUDAPEST, 1994**



KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL  
Könyvtár és Dokumentációs Szolgálat

**HORVÁTH RÓBERT**

**(1916-1993)**

**műveinek válogatott bibliográfiája**

Budapest  
1994.

Főigazgató:  
Dr. Csahók István

Dr. Horváth Róbert életpályáját írta:  
Dr. Balázs József

A bibliográfiát lektorálta:  
Dr. Klinger András

Készítette:  
Körmendi Gábor  
Papi Bea

Közreműködött:  
Dr. Szász Kálmán

© KSH Könyvtár és Dokumentációs Szolgálat

ISBN 963 215 048 1

Készült  
a KSH Könyvtár és Dokumentációs Szolgálat  
házi sokszorosító műhelyében

CENTRAL STATISTICAL OFFICE  
Library and Documentation Service

**RÓBERT HORVÁTH**  
**(1916-1993)**

***Selected bibliography***

*Budapest*  
1994.

General director:  
Dr. István Csahók

Dr. Róbert Horváth's career was written by  
Dr. József Balázs

The bibliography was revised by  
Dr. András Klinger

Compiled by  
Gábor Körmendi  
Bea Papi

English translation:  
Dr. Kálmán Szász

© Central Statistical Office Library and  
Documentation Service

ISBN 963 215 048 1

Prepared in the  
home copying section of the  
Central Statistical Office Library  
and Documentation Service

# TARTALOMJEGYZÉK

## CONTENTS

	Oldal Page	
<b>Bevezetés</b>	7	
	9	Introduction
<b>Dr. Róbert Horváth (1916-1993)</b>	11	Dr. Róbert Horváth (1916-1993)
<b>Dr. Horváth Róbert életpályája</b>	13	Dr. Róbert Horváth's career
<b>I. Könyvek, tanulmányok, dolgozatok</b>	31	I. Books, studies, articles
Közgazdasági és monetáris elmélet	31	Economics and monetary theory
Közgazdasági és monetáris gazdasági elmélettörténet	35	History of economic and monetary theory
Gazdaságpolitika	45	Economic policy
Statisztikai és gazdaság- statisztikai elmélet	47	Theory of statistics and economic statistics
Statisztikai elmélet- történet	49	History of statistical theory
Alkalmazott statisztikai tudomány	62	Applied statistical science
Demográfiai elmélet	62	Theory of demography
Történeti demográfia	69	Historical demography
Egyéb tudományos területek	73	Other fields of sciences
<b>II. Kisebb cikkek</b>	75	II. Minor articles
<b>III. Betűrendes címmutató</b>	77	III. Alphabetical index
<b>A sorozatban eddig megjelent füzetek</b>	103	Booklets of the series issued before





## BEVEZETÉS

Összeállításunk Horváth Róbert egyetemi tanár, a közgazdaságtan, a statisztikai elmélet-történet és a demográfia nemzetközi hírű tudósának állít emléket. Kiadására a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár és Dokumentációs Szolgálat nagy magyar statisztikusok életművét bemutató bibliográfiai sorozata keretében kerül sor.

A bibliográfia alapjául dr. Balázs József tanszékvezető egyetemi tanár "Horváth Róbert tudományos munkásságának szintetikus összefoglalása" című dolgozata szolgált (In: *Studia In Honorem Roberti Horváth Septuagenarii*. - Szeged : 1986. - p. 21-39.), illetve "Horváth Róbert tudományos munkáinak jegyzéke", ugyanebben a kötetben (p. 285-299.), melyeket a szerző később átdolgozott és kiegészített. A jelenlegi bibliográfiában Horváth Róbert életpályáját szintén Dr. Balázs József írta.

A mostani összeállítás nem tartalmazza a Horváth Róbert által írt könyvismertetéseket, recenziókat, rövid alkalmi írásokat és az eddig nem publikált hazai és külföldi előadásokat, valamint az egyetemi jegyzeteket.

A bibliográfia, mint a tartalomjegyzékből is kitűnik, két metszetben mutatja be Horváth Róbert szakmai munkásságát. Az első tematikus csoportosításban, ezen belül a megjelenés időrendjébe sorolva, a második a címek betűrendjében. A tematikus csoportosításnál a témák sokrétősége miatt egy-egy mű többszöri besorolásától eltekintettünk.

A "Dr. Horváth Róbert életpályája" című tanulmányban zárójelben szereplő hivatkozási számok a bibliográfiai tételek sorszámait jelölik.

A KSH Könyvtár és Dokumentációs Szolgálat gyűjteményében is megtalálható művek esetében azok raktári jelzetét is közöljük a leírás utolsó sorában.

A bibliográfia mikroszámítógépen, a MICRO-ISIS és a WORD szövegszerkesztő programrendszer felhasználásával készült.

A számítógépes megoldás - kérésre - lehetővé teszi a jelenlegi kiadvány hajlékony lemezre történő másolását is, melynek feltételeiről a Könyvtár Olvasószolgálatára ad felvilágosítást.



## INTRODUCTION

Our compilation commemorates professor Róbert Horváth, an internationally known scholar of economics, history of statistical theory and demography. The publication appears in the bibliographic series which presents the oeuvre of great Hungarian statisticians, being compiled by the Central Statistical Office Library and Documentation Service.

The bibliography draws on professor József Balázs's study entitled "Synthetic summary of Róbert Horváth's scientific activity" (In: *Studia In Honorem Roberti Horváth Septuagenarii*. - Szeged: 1986. - p. 21-39.) and on "The list of Róbert Horváth's scientific works" which appeared in the same volume (p. 285-299.), then revised and completed by the author. Róbert Horváth's career has been written in this bibliography also by József Balázs.

The compilation does not include book reviews, criticisms, short occasional writings, lecture notes written by Róbert Horváth as well as his lectures delivered in the country or abroad, which have not yet been published so far.

As it will be seen from its contents the bibliography shows Róbert Horváth's activity from two aspects. First it offers a grouping by subjects, and within this in the chronological order of publication, secondly the publications are listed in alphabetical order. In the course of grouping by subject, with regard to the variety of subjects, one work is given only at one place.

In the study entitled "Dr. Róbert Horváth's career" the references in bracket are the serial numbers of the bibliographic items.

If the work can be found in the collection of the Central Statistical Office Library and Documentation Service their location numbers are also given in the last line of the description.

The bibliography has been prepared with microcomputer using MICRO-ISIS and WORD word processor programme.

The computer processing enables that the publication - on request - be copied on a floppy, on which information can be obtained from the Readers service of the Library.



**Dr. Róbert Horváth  
(1916-1993)**

He was born at Győr 1 July 1916. He was conferred the degree of Doctor of Political Science and Doctor of Jurisprudence at the Szeged University of Sciences in 1939 and 1940, respectively.

He began to work at the Szeged University of Sciences (1939-1940) as research fellow, then he worked for the Central Statistical Office until 1948. He was qualified as honorary lecturer on statistical theory at the Faculty of Political Science and Law of the Szeged University of Sciences in 1948. He became head of the Department of Economics and Finance of the University in 1949. He was appointed associate professor and full professor in 1950 and 1951, respectively. From 1954 until his retirement in 1986 he was head of the Statistical Department of the Faculty.

Important fields of his scientific activity are as follows: economic and monetary theory, history of economic and monetary theory, economic policy, statistics and statistical theory, history of statistical theory, applied statistical problems, demographic history, historical demography as well as other subject fields, e.g. finance, financial law, sociology.

Characteristics features of Róbert Horváth's scientific work: grasping and studying economics as quantitative science, approaching economic questions mostly from the side of economic statistics, price and value analysis, an interdisciplinary historico-theoretical foundation of all important questions.

He got the candidate's degree of economics and the doctor's degree of demographic sciences in 1962 and 1986, respectively. In recognition of his educational and scientific activities he was awarded several times.

He was officer at the Statistical and the Demographic Committee of the Hungarian Academy of Sciences. He was member of the Statistical and Demographic Section and the affiliate of the Hungarian Academy of Sciences at Szeged. The Hungarian Statistical Society, renewed in 1990, elected him its life honorary member.

He is member of the International Population Science Union (1947), the International Statistical Institute, the Statistical and Historical Demography Society at Paris, and the German Population Science Society (1963). Upon him was conferred the "honoris causa statisticae" title at the Orleans University in 1982.



**Dr. Horváth Róbert életpályája**

Horváth Róbert a József Attila Tudományegyetem nyugalmazott egyetemi tanára és "emeritus professzora", a közgazdaságtan, a statisztikai elmélettörténet és a demográfia nemzetközi híró tudósa, jogász nemzedékek oktatója 1993. december 6-án hunyt el.

Győrött született 1916. július 1-én. A Szegedi Tudományegyetemen 1939-ben államtudományi, 1940-ben pedig jogtudományi doktorrá avatták. Már az egyetemi tanulmányai készítették a közgazdasági, a demográfusi-statisztikusai, a szélesebb értelemben vett államtudományi, társadalomtudományi pályára, amelyre egy életre el is kötelezte magát. Ez irányú ismereteinek bővítése céljából a Budapesti Műegyetem Közgazdasági és Közigazgatástudományi Karán, a Berlieni Friedrich-Wilhelm Egyetemen, valamint a Párizsi Egyetem Jogi- és Közgazdasági Karán folytatott postgraduális jellegű tanulmányokat.

Munkásságát a Szegedi Tudományegyetemen kezdte /1939-1940/, mint tudományos munkatárs, majd 1948-ig a Központi Statisztikai Hivatalban dolgozott. 1948-ban a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán magántanárrá habilitálták a statisztika elmélete köréből.

Oktatói pályafutása tulajdonképpen az 1948-49-es tanévben kezdődött a Miskolci Jogakadémián, ahol mint jogakadémiai nyilvános rendes tanár a Közgazdasági és Statisztikai Tanszéket vezette. 1949-ben áthelyezéssel került a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Közgazdasági és Pénzügyi Tanszékére, tanszékvezetői beosztásba. Itt nyert 1950-ben egyetemi nyilvános rendkívüli tanári, 1951-ben pedig egyetemi tanári kinevezést. 1954-től - megszakítás nélkül - az 1986. évi nyugállományba vonulásáig a Kar Statisztikai Tanszékét vezette.

Horváth professzor az Állam- és Jogtudományi Kar vezetésében is fontos szerepet játszott. 1957-ben a Kar dékánja, 1958-ban prodékánja tisztét töltötte be. Nyugdíjba vonulása után is - mint emeritus professzor - konstruktív kapcsolatot tartott fenn a Karral. Egy-egy szemeszterben fakultatív kollégiumokat hirdetett meg a demográfia tárgyköréből, de készséggel közreműködött a kari demográfiai jegyzet megírásában is. Így összességében a több mint 40 éves oktatói pályafutása alatt jogász

nemzedékek sorát vértette fel közgazdaságtani, pénzügytani, általános- és gazdaságstatisztikai, valamint demográfiai ismeretekkel, tanítványainak egyértelmű elismerésére és nagyrabecsülésére. Bár nem tartotta magát pedagógusnak, humánus, megértő tanárnak bizonyult, aki igen jó pedagógiai érzékkel is rendelkezett. Türelmes vizsgáztatási módszerére jellemző, hogy még a számonkérést is összekapcsolta az ismeretátadással, az oktatással. Készségesen segítette az arra érdemes hallgatókat az elhelyezkedésnél vagy a külföldi ösztöndíjak elnyerésében.

Tudományos munkásságának hazai elismeréseként 1962-ben nyerte el a közgazdaságtudományok kandidátusa, 1986-ban pedig a demográfiai tudományok doktora fokozatot. Oktatói-nevelői munkásságát az Oktatásügy Kiváló Dolgozója, majd az Egyetemünk által adományozott József Attila Emlékéremmel honorálták nyugállományba vonulása előtt. Szakértői tevékenységét a Statisztika Kiváló Dolgozója, illetve a Pénzügy Kiváló Dolgozója kintüntetéssel ismerték el. Nyugállományba vonulásakor az életpálya elismeréseként a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntették ki, az emeritus professzori címet 1988-ban, a Fényes Elek Emlékérem kitüntetését 1989-ben nyerte el.

Tudományos tisztséget töltött be a Magyar Tudományos Akadémia Statisztikai, valamint Demográfiai Bizottságában. Tagként közreműködött az MTA Szegedi Bizottságában, a Statisztikai és Demográfiai Szakbizottságban. Az 1990-ben újjáalakult Magyar Statisztikai Társaság örökös tiszteletbeli tagjává választotta.

Nemzetközi szakmai elismerését bizonyítja több nemzetközi tudományos intézménybe történő bevásztása, illetve tudományos cím, kitüntetés adományozása. Így 1947-től tagja a Nemzetközi Népelességtudományi Uniónak; 1963-tól a Nemzetközi Statisztikai Intézetnek, amelynek alelnöke is volt. Ugyancsak 1963-tól tagja a Párizsi Statisztikai és Történeti Demográfiai Társaságnak, valamint a Német Népelességtudományi Társaságnak. 1982-ben az Orleans-i Egyetemen "honoris causa statisticae" doktorrá avatták. 1986 óta három nemzetközi kitüntetésben részesült: a Japán Gazdaságstatisztikai Társaság elismerő oklevelét, valamint a Francia Akadémiai Pálmarend Lovagja kitüntetését 1987-ben, a berlini Berlin-Zehlendorfer Heimatverein emlékérmét pedig 1991-ben kapta meg.



Horváth Róbert tudományos munkásságát nemcsak az imponálóan nagy terjedelme, de még inkább annak sokrétősége, a művelt társadalmi tudományágak széles skálája, és azok egymáshoz szervesen kapcsolódó komplexitása, továbbá tudományos kutatási módszerének újszerűsége jellemzi. Publikációinak száma csak a nyugállományba vonulásáig megközelítette a 300-at. (Ebből 10 monográfia, 171 önálló tanulmány, 87 kisebb cikk, recenzió, társszerzőként 16 egyetemi jegyzet.) Számos előadása hangzott el hazai és külföldi kongresszusokon, konferenciákon és egyéb rendezvényeken. Jelentős arányt képviselnek az idegen nyelven megjelent tanulmányok.

Nyugállományba vonulása sem jelentett szakadást termékeny és intenzív tudományos tevékenységében. 1986-tól több mint 80 publikációja jelent meg - zömmel külföldi folyóiratokban. (Ebből 2 monográfia, kb. 50 tanulmány, mintegy 30 kisebb cikk, recenzió, 1 kb. két és fél íves egyetemi jegyzetanyag.) Továbbá 23 előadása hangzott el különböző hazai és külföldi tudományos konferenciákon, kongresszusokon.

Kutatási területeinek sokszínűségét önmagában már az itt kiemelt témakörök is jelzik: közgazdasági és monetáris elmélet, közgazdasági és monetáris gazdasági elmélettörténet, gazdaságpolitika, statisztikai és gazdaságstatisztikai elmélet, statisztikai elmélettörténet, alkalmazott statisztikai problémák, demográfiai elmélet, történeti demográfia és egyéb témakörök, mint pl. a pénzügytan, pénzügyi jog, szociológia. Talán szükségtelen is mentegetőzni, hogy Horváth Róbert közel ötvenéves tudományos munkásságát - már csak az említett elismerésre méltó nagy terjedelem és a sokrétőség miatt is - szinte lehetetlen valóságosan és teljességében bemutatni egy rövid terjedelmű tanulmány keretében. Ez alkalommal csupán a jelzett témacsoportok vázlatos ismertetésére szorítkozhatunk; illetve ezt megelőzően az életmű jellemző vonásait próbáljuk összefoglalni, amelyeket közelítően a következőkben lehet megfogalmazni:

- A közgazdaságtan kvantitatív tudományként való felfogása és művelése.

- Az előbbiből is következően a közgazdaságtani kérdéseket induktíve, döntően a gazdaságstatisztika oldaláról közelíti meg.

- E statisztikai-módszertani felfogás alapján az ár- és a pénzürték-elemzés, szélesebb körben a reál- és monetáris gazdaságtan problémáit összefüggésükben, egymással kölcsönhatásban vizsgálja.

- Valamennyi művelt tudományterületen törekszik a statisztikai módszertan elmélyítésére a lehetőségek és a korszerű igények ésszerű határain belül. Mindez elsősorban a matematikai gazdaságtan és főleg az input-output elemzés terén érzékelhető, de még az elmélettörténeti kutatásaiban is megnyilvánulnak e törekvések.

- Végül tudományos munkásságának talán leg-érdemlegesebb jellemzőjeként említendő a kutatási területeinek problémaközelítő és a feldolgozásokban alkalmazott komplex, valamennyi lényeges kérdést felölelő interdiszciplináris elmélettörténeti megalapozású módszere. Különösen érvényesül ez az utóbbi 2-3 évtizedben megjelent szintézisjellegű műveiben.

A publikációk ez utóbbi jellemzője tette egyébként esetenként problematikussá is egyes tanulmányok témakörök szerinti besorolását, amelyek miatt természetszerű átfedések is előfordulnak. E kategorizálási nehézségekből eredő pontatlansággal is számolva Horváth Róbert életművét - az áttekinthetőség érdekében - a következő tizenegy fejezetben mutatjuk be, amelyekben az időbeli sorrend természetszerűleg témakörönként ismétlődik.

### 1. Közgazdasági és monetáris elmélet

Horváth Róbert első publikált elemzése, mint a Magyar Statisztikai Szemle 1945. évi, a Szovjetuniót megismertető számának segédszerkesztője a szovjet tervgazdálkodás alapjait és statisztikáját mutatja be (002, 003). Emellett a magyar hitelpolitika első világháború utáni helyzetével is foglalkozik (004, 006). A monetáris elmülethez való kapcsolódásához a fő impulzust - már mint fiatal professzornak /1955/ - az 1945-46-os magyar infláció elméleti tanulságainak levonása adja (006, 007). Feldolgozza a szovjet közgazdászok, valamint Bertrand Nogaro francia és Varga István magyar professzorok idevonatkozó álláspontjait, majd ezek kritikája alapján jut el az infláció, a részleges valorizáció - a teljes valorizáció - a felgyorsult infláció (adópengő) mechanizmusának felismeréséhez (008,

026). Az idevágó viták során végülis - mint később beigazolódott - Horváth Róbert állásfoglalása helyesnek bizonyult.

Ettől kezdve Horváth professzor tudományos pályafutásának napjainkig visszatérő témája a monetáris gazdaságtan. Kiegészítésként hozzátehetjük, hogy legtöbb esetben valamiféle aktuális politikai, gazdaságpolitikai apropó alkalmából.

Így többek között a polgári és a szocialista pénzügytan fejlődési irányainak - elmélettörténeti megközelítésű - párhuzamos vizsgálata során /1957/ ismeri fel a monetáris gazdaságtan és a gazdasági élet reálfolyamatai összekapcsolásának gazdaságstatisztikai alapon történő szükségességét (009, 013). E felismerését erősítették a makro-ökonómiai mérlegmódszer, valamint az abból kifejlesztett Leontief-féle input-output analízis beható tanulmányozása, illetve értékelése (024, 025, 027, 028). Idevonatkozó elméleti megállapításainak felhasználására egyébként e módszerek első hazai gyakorlati alkalmazásánál adódott lehetőség az 1962-63. években, a Magyar Nemzeti Bank közgazdasági főosztálya keretében folytatott szakértői munkája során.

Tulajdonképpen az előbbieken érintett, a réal- és a monetáris gazdaságtant összekapcsoló felfogása és a statisztikai indukció alkalmazása során jut el már 1969-ben a pénz fogalmának újszerű matematikai-statisztikai megfogalmazásához (014).

A hazai új gazdasági mechanizmusnak nevezett gazdaságpolitikai koncepció kialakítása is egy ennek megfelelő, - a korábbi direkt irányítású rendszertől eltérő - hitel- és bankrendszer, pénzrendszer illetve monetáris politika kidolgozását igényelte. Mindezek előkészítéséhez, valamint továbbfejlesztéséhez, korszerűsítéséhez járultak hozzá Horváth Róbert idevonatkozó monográfiái és tanulmányai. Egyrészt a hazai monetáris rendszer elmélettörténeti és gazdaságtörténeti elemzésével (013, 017), másrészt a Magyar Nemzeti Bank közgazdasági főosztálya részére készített, néhány tőkés ország monetáris politikáját feldolgozó monográfiáival (többek között 012, 016, 018, 019, 020, 021, 022). Végül e témakörben kiemelendő még a fizetési mérleg új, a hazai tervgazdálkodás és az új gazdasági mechanizmus számára is releváns koncepciójának kidolgozása (028), valamint a monetáris indexek kialakítása és értelmezése (029).

## 2. Közgazdasági és monetáris gazdasági elmélet-történet

Horváth Róbertnél - mint már jeleztük - az elmélet-történet mint alapvető közelítési mód jelentkezik. A felsőoktatásban bekövetkezett fordulat, az 1949/50-es tanév után, a fiatal professzor ezt a megközelítési módot helyezte előtérbe. Ez az elmélet-történeti megalapozású módszer egyébként - mint arra már a bevezetőben is utaltunk - tudományos munkásságának szinte valamennyi területén megnyilvánult.

Az e pontban tárgyalt közgazdasági és pénzügyi témakörben a kiindulást - már az 1951/52. évektől kezdődően - a nemzeti jövedelem kiszámítása köré összpontosuló makro-ökonómiai mérlegrendszer kifejlődésének felvázolása jelentette. Idevágó tanulmányai végeredményben egyrészt a fiziokraták, illetve az angol klasszikus iskola felfogásának, továbbá Marx idevonatkozó munkásságának, másrészt a szovjet tervgazdaság mérlegrendszerbeli fejlődésének, valamint az újabb nyugati tőkés országok megoldásának is szintézisét adják (030, 031, 034, 036, 038, 009, 040, 047, 012, 058).

A későbbiekben e témakör bővült Marx és Lenin gazdaságstatisztikai koncepcióinak több tanulmányra terjedő elemzésével (034, 055, 072). Az általános elmélet-történet keretén belül került sor a fiziokraták és az angol polgári közgazdaságtan klasszikusainak, elsősorban Smith (060, 061, 070, 069) és Ricardo (039) koncepcióinak újraértékelésére, valamint ezeknek a magyar gazdasági és statisztikai tudományban fellelhető hatásainak feldolgozására. E tekintetben kiemelkedő még a malthusi koncepció újraértékelése, illetve az előbb említett iskolákkal is összefüggésben a népesedési és a gazdasági problémák kölcsönhatásainak többszöri és ismételt tárgyalása (062, 079, 081).

A hazai gazdaságelmélet egyes problémáinak Horváth Róbert részéről történő tárgyalása részben a hazai statisztikai tudomány kialakulásának eredeti forrásokon alapuló tudománytörténeti kutatásához kapcsolódott. Emellett azonban, ettől függetlenül is foglalkozott a gazdaságelméleti kérdésekkel, különösen nemzeti nagyjaink haladó eszméinek feldolgozása kapcsán.

Ez utóbbi körbe sorolható Kossuth és Széchenyi munkásságának mai megközelítése. Így - elsősorban - Kossuth londoni egyetemi /1858-59-es/ előadásain alapuló közgazdasági kéziratának feldolgozása (033, 043, 063), illetve Széchenyi gazdaságstatisztikai és közgazdasági

eszmekörének, valamint azok elméletttörténeti forrásainak elemzése (049, 074). Részben az utóbbihoz is kapcsolódik Hatvani István (042, 041, 082), Tessedik Sámuel (044, 053) és főleg Berzeviczy Gergely idevágó kontribúciónak elemzése (045, 054).

Horváth Róbert tulajdonképpen két monográfiát is felépített Berzeviczy munkássága köré. Ezek közül az e témacsoportba tartozó mű (059) Berzeviczy gazdaságelméleti és pénzügytani nézeteit elemzi. Ezen túlmenően két külön tanulmányban (045, 065) Berzeviczy tanai alapján foglalkozott a népszerűségi és gazdasági problémák közötti kölcsönhatásokkal is. Végül többek között kitér Berzeviczy Széchenyire gyakorolt hatására is (060, 061).

Horváth Róbert ismételten foglalkozott a közgazdaságtudomány és a statisztika közötti elméletttörténeti viszony hazai alakulásával (056, 057, 073, 075); valamint a közgazdaságtudomány elmélete és a népesedési kérdés közötti összefüggéssel (051) - kifejezetten - a hazai fejlődés alapján.

Végül több tanulmányban külön figyelmet fordított az önálló hazai pénzügytani tudomány kialakulásának, többek között a szegedi Vedres István (052) és Surányi-Unger Tivadar (084) pénzügyi nézeteinek bemutatására.

### **3. Gazdaságpolitika**

Horváth Róbert idevonatkozó munkássága alapvetően a Központi Statisztikai Hivatalban, valamint az onnan a különböző kormányhivatalokba való berendelése - vagy később, eseti felkérések - kapcsán végzett hivatali tevékenységéhez kapcsolódott. Ilyen jellegű tevékenységet folytatott: a Külügyminisztériumban a béketárgyalás; a Pénzügyminisztériumban ugyancsak a béketárgyalás, illetve az egyszámla-rendszer kidolgozása során, az Országos Tervhivatalban az első hároméves terv kidolgozása alkalmából; a Magyar Nemzeti Bankban az input-output készletszámítás-, az új pénzügyi mechanizmus kidolgozása, valamint a hazai és nemzetközi monetáris politika megalapozása során. E megbízatások eredményei olyan különböző összeállítások, fő- és résztanulmányok, feljegyzések stb. formájában jelentkeztek, amelyek - jellegűknél fogva - nem rekonstruálhatók, azaz mint belső hivatali anyagok nem személyhez kötöttek.

Az idesorolható viszonylag kisszámú publikált tanulmányai: a magyar pénzügyi és nyersanyaghelyzettel (085), a közlekedés munkaerőhelyzetével (086), az egyszámla-rendszerrel (088) foglalkozó cikkei, valamint az

új mechanizmus nyilvános vitájában elhangzott felszólalások szövegére korlátozódnak. Későbbi munkásságából idesorolható még a teljes foglalkoztatottság és a népesség, népesedés kapcsolatainak vizsgálata (089); és részben a gazdaságstatisztikai számításai (027, 090, 091).

A hazai gazdaságpolitikára közvetve ható tanulmányként fémjelezhetjük a mai tőkés konjunkturális elmélet és monetáris konjunktúra-politika feldolgozását (087).

#### 4. Statisztikai és gazdaságstatisztikai elmélet

Horváth Róbert elméleti statisztikai munkássága kezdettől fogva - természetszerűen a már jelzett közgazdász alapbeállítottsága miatt - a gazdaságstatisztika területére összpontosult. Tulajdonképpen csak az utóbbi években fordult érdeklődése a statisztikai elmélet olyan fontos kérdéseinek kutatása felé, mint a valószínűségi számítás szerepe a statisztikában és annak végső ismeretelméleti konzekvenciái.

Gazdaságstatisztikai elméleti kutatásainak kiindulása - az előbbi témacsoportokkal is összhangban - a polgári nemzeti vagyonszámítás és nemzeti jövedelemszámítás kritikai vizsgálata, amit egyébként már egyetemi magántanári előadásában felvázolt (030, 031, 040). Ebből szélesedett ki - Quesnay Tableau Economique-jának és az ehhez kapcsolódó polgári és marxista kritikák újraértékelésén keresztül (058) - a makro-ökonómiai mérlegmódszer elméleti problémáinak vizsgálata (093, 094, 024). Majd a fentiek alapján került sor, mint konzekvencia, a kvantitatív közgazdaságtan alapkérdéseinek vizsgálatára (096).

Az anti-ekvilibrium problémáját is korán, már 1952-ben felvetette, majd a későbbiekben az ehhez kapcsolódó trend-előrejelzés kérdéseit a pont-előrejelzés helyett a lineáris- és sáv-előrejelzések irányában kereste (027).

E témakörhöz szervesen kapcsolódnak az indexszám elmélet terén folytatott kutatásai is. Ezek részben az angol klasszikus közgazdasági iskola - s elsősorban Adam Smith - idevágó nézeteinek újraértékeléséhez is kapcsolódnak (069, 071), részben pedig az inflációelmélet (023), az ár- és pénzürték (050) összefüggéseiben kerültek feldolgozásra. Idetartozik végül az egy főre jutó fogyasztás hosszú távon történő vizsgálatának felvetése is (096).

A valószínűség és tudományelmélet a gazdaságstatisztikában mint probléma egy nemzetközi tudománytörténeti kutatás egyéves programjaként került megfogalmazásra, nevezetesen a Bielefeldi Egyetem Interdiszciplináris Kutató Intézetében 1982-ben. E program kidolgozásában Horváth professzor is részt vett és ezzel kapcsolatos két tanulmánya a statisztikai és a demográfiai tudományt érinti. A program összefoglalóbb, a közgazdasági és a gazdaságstatisztikai elemzésekben a makro-ökonómiai számítások, a nemzeti jövedelem-számítások elméleti és gyakorlati fejlődését, az ökonometria kialakulását, valamint az indexszámításnak a valószínűség-számítással kapcsolatos irányait dolgozza fel. (098, 099, 100, 101, 090, 091).

### **5. Statisztikai elmélettörténet**

Horváth Róbert munkásságában kiemelkedő helyet foglal el a statisztikai elmélettörténet. Jelzi ezt már az a számszerűség is, hogy publikációinak mintegy 40 %-a kifejezetten vagy közvetve e témakörbe sorolható. E számszerűségen túlmenően a gazdaságstatisztikai kérdések részben elmélettörténeti megközelítése hamar felébresztette Horváth professzorban a statisztikai tudomány újszerű, elmélettörténeti megközelítésének gondolatát is. Ez az újszerűség abban nyilvánul meg - amire a bevezetőben is utaltunk -, hogy nem szorítkozott csupán a hagyományos irodalomtörténeti megközelítésre, hanem törekedett ezekkel összefüggésben a módszer és az elemzéstörténeti feldolgozásra is. Mindezt összekapcsolta az eredeti források újratanulmányozásával, ismételt újrafeldolgozásával, a rokon- és a segédtudományok interdiszciplináris kapcsolatainak figyelembevételével, s nem utolsósorban a filozófiai-ismeretelméleti alapokra való kitekintéssel.

Legkorábbi tudományos munkássága is már tulajdonképpen erre a területre esik, jóllehet ekkor még az említett szempontok nagyobb részét inkább csak intuitive alkalmazta, de már sikeresen. Így például a Szegedi Tudományegyetemen 1948-ban elfogadott egyetemi magántanári értekezése a francia statisztika kialakulásának már egy teljes szintézisét nyújtotta, utalásokkal a magyar statisztika történetének feldolgozása kapcsán várhatóan felmerülő problémákra. E munka azonban csak 1967-ben jelenhetett meg magyar nyelven nyomtatásban (119), mégis felfedezte az újabb tudománytörténeti irodalom és elismerően támaszkodott rá. E magántanári

munkát több, kisebb-nagyobb részlet-tanulmány előzte meg, illetve követte. Ezek zömmel a magyar statisztikai tudomány kialakulása köré összpontosultak és egyik-másik téma csakhamar monográfiává is bővült.

Legelsőként említhetnénk ezek között Hatvani István debreceni kollégiumi professzor statisztikai-valószínűségszámítási munkásságának feltárását 1963-ban (042). E jelentős monográfia úttörő jellegű munkának tekinthető a hazai statisztikai tudománytörténeti kutatásban, minthogy sikeresen bizonyította - a korábbi felfogással szemben -, hogy a politikai aritmetikának hazánkban is voltak európai színvonalú képviselői. Kuriózumként megemlítjük, hogy ezt az eredményt a külföld hamarabb fogadta el, mint a hazai szakirodalom.

Az előbbi művet követte 1965-ben a modern magyar polgári statisztika kulcsalakja, Konek Sándor pesti egyetemi tanár elméleti statisztikai munkásságának feldolgozása, kismonográfia terjedelemben (115). Horváth professzor később, 1973-ban, mint egyik alkalmazott statisztikai területet, Konek népességstatisztikai munkásságát is feldolgozta (131).

A Magyar Tudományos Akadémiától és a Központi Statisztikai Hivatal Népességtudományi Kutató Intézetétől kapott megbízás lehetővé tette Horváth Róbert számára 1966-ban egy másik szintetikus monográfia megjelenését a magyar leíró statisztikai irány fejlődéséről (116). Sajnálatos azonban, hogy nem került sor részéről a magyar politikai aritmetika fejlődésének az előbbihez hasonló szélességű, szintetikus feldolgozására. Idevágó kutatásainak eredményei a Hatvani monográfia mellett csak rövidebb tanulmányokban és bő nemzetközi szemelvények formájában találhatók. Ez utóbbiakra később még visszatérünk.

Horváth Róbert következő nagyobb lélegzetű monografikus műve Berzeviczy személyéhez kapcsolódott, akinek gazdaságstatisztikai és gazdaságelméleti munkásságát két "iker"-monográfiában fogta át (059, 129). Ezekben igen nagy figyelmet szentelt a szerző mind a XVIII. század végi magyar helytartótanácsi statisztika kibontakozásának, mind pedig Berzeviczy európai szélességű erudíciójának és a jelentkező malthusi problémával szembeni állásfoglalásnak is. Berzeviczy jelentősége e két monográfia tükrében lényegesen nagyobbak tűnik a jelenlegi közgazdaságelmélet-történeti munkákban adott értékeléseknél. Különösen kiválik a Horváth Róbert által adott értékelés, a korabeli európai viszonylatban is új diszciplína, a gazdaságdemográfia első jelentkezésének



felismerésével és elemzésével Berzeviczy munkásságában (045). Ez utóbbi egyben már előrevetítette Horváth Róbert munkásságában érdeklődési körének a demográfia tudományelméleti és tudománytörténeti területe felé való fordulását.

A hazai tudománytörténeti és tudományelméleti területek részlegesen feltárt problémái egyre fokozottabban igényelték az európai fejlődéstől a másfél évszázados török hódoltság miatt elmaradt magyar tudományfejlődés külföldi forrásainak és kapcsolatainak feltárását. Horváth Róbert széles körű nyelvtudására és az új tudománytörténet külföldi eredményeire támaszkodva igen nagy intenzitással fordult e hézagok kutatása felé is.

Már a Hatvani-monográfia felvetette az össz-európai, de különösen a német politikai aritmetikai hatásokat, és ezen inspirációk alapján született meg az első Süßmilch-kutatása (108, 111). Ezzel kapcsolatos továbbá a Süßmilch főmű újrakiadására tett javaslata, amelyet a francia Nemzeti Népelemsztudományi Intézet (Institut National d'Etudes Démographiques) nagyhírű igazgatója, Alfred Sauvy professzor karolt fel. Közbevetőleg jegyezzük meg, hogy vele egyébként Horváth Róbert már 1947-től kezdve szoros kapcsolatban állott, s magántanári értekezése volt együttműködésük első látható gyümölcse. A Süßmilch-újrakiadási javaslat kérdésében végülis Sauvy professzor egy szemelvényes újrakiadás mellett döntött, Süßmilch művének új szintézisként felfogható 2. kiadása alapján. Horváth Róbert mint e kiadás főmunkatársa végezte a mintegy 40 %-ra terjedő eredeti szöveg kiválasztását, a franciára fordított szöveg szakmai lektorálását és annotálását. Segített továbbá a bevezető tanulmányok kiválasztásánál és ezek között lefordította Láng Lajos magyar nyelvű statisztika-történetének vonatkozó részét. E kiadás csak 1979-81. között látott napvilágot három kötetben (122, 144).

A Konek-monográfia - a modern polgári statisztikai tudomány kifejlődésének vizsgálata - kapcsán szükségszerűen foglalkoznia kellett annak "atyjával", Quetelet-vel. Ehhez az 1974-es Quetelet-centenárium külön jelentőséget is adott. Ez utóbbira - már korábbi tanulmányai alapján (132, 133) - hívták meg Horváth professzort, mint a statisztikai tudománytörténet nemzetközileg legkiemelkedőbb kutatóinak egyikét, hogy a Quetelet-évet lezáró ünnepeken a nemzetközi statisztikai tudomány nevében adjon értékelést a nagy belga statisztikusról (135). E kutatások eredménye (133, 134, 137, 135) az 1976-ban megjelent válogatott tanulmányok

"Quetelet és kora" című (140) francia nyelvű összefoglalása, mely tulajdonképpen egy modern Quetelet-monográfiaként fogható fel.

A modern statisztikai tudomány kifejlődésében, különösen a módszertan fejlődése szempontjából, mint a leíró statisztikai irány, kétségtelen, hogy a politikai aritmetika nyújtott többet, különösen annak a valószínűségszámítással való szoros összefonódása révén. Horváth Róbert már korábban is foglalkozott elsősorban a politikai aritmetikai irányzattal, így többek között a politikai aritmetika egyik legkiemelkedőbb angol képviselője, De Moivre és a XVIII. századi tudományos áramlatok feldolgozásával (120). Ebből a magból, mint korai kezdeményezésből kiindulva, bontakoztatta ki ennek az irányzatnak elsősorban a klasszikus angol közgazdaságtan legnagyobb alakjára, Smith-re gyakorolt hatását. Így eredményül az idevágó 1978-as tanulmánykötet ugyancsak monografikus szélességűvé bővült és méltán viseli a "Tanulmányok a politikai aritmetika és a smithianizmus köréből" címet (141).

Kimutatható, hogy a nagy járványok és éhínségek - mint a társadalmi és gazdasági valóság megdöbbentő negatív jelenségei - nagy hatással voltak a statisztikai, ezen belül különösen a népességstatisztikai s általában a demográfiai tudomány kialakulására. Így e hatások hazai kutatása, elsősorban a történeti demográfia területén, majd a tudománytörténeti vonalon egyaránt nélkülözhetetlennek bizonyult Horváth Róbert számára. E területen végzett kutatásainak szintézisét a Collège de France keretében tartott vendégprofesszori előadásában nyújtotta; először a járvány-kérdés (112, 113), másodsorban annak a magyar demográfia gondolkodására gyakorolt hatásának feldolgozásaként. Ez utóbbiban különösen a Horváth Róbert által újrafelfedezett Fejes János szerepe domborodott ki (109, 114), Hatvani és tanítványai, elsősorban Weszprémi mellett. A harmadik Collège de France-i előadásában egy lépéssel még tovább ment, amikor a modern demográfiai tudomány XIX. század közepi első komolyabb önállósulási kísérletét is feldolgozta (145). E tanulmányok alapján 1976-ban készült egy demográfiai-szociológiai akadémiai-doktori tézis, amely a hazai demográfiai gondolkodás történetét vázolta fel a XIX. század elejéig (138). Bár ez nem került megvitatásra, mégis döntő láncszemnek bizonyult abból a szempontból, hogy alkalmat adott Horváth professzornak e kutatások továbbfolytatására - egészen a hazai hivatalos statisztika kialakulásáig, nagyjából az 1870-es évekig -, hogy megírja

francia nyelven e téma szintézisét (154) és hogy e munka alapján kérje ez értekezés megvitatását. Erre az 1986. év elején került sor, s a bírálóbizottság egyhangú határozattal javasolta a cím odaítélését.

Megemlítendő még, hogy Horváth professzor figyelme - az 1970-es évek végén - ismét ráterelődött az európai statisztikai tudomány fejlődésére. Ez alkalommal a magyar leíró statisztikai irányból kiindulva szélesítette a régebbi és újabb német leíró statisztikai irányzatokra vonatkozó eredeti kutatásait, elsősorban Linné és Schlózer munkásságának feldolgozása alapján (142). Ezek az újabb értékelések francia és német nyelven (143, 148) is publikálásra kerültek. (Az utóbbi kismonográfia terjedelemben (149) is.)

Végül megemlítendő a malthusi kérdés mind hazai, mind nemzetközi tudománytörténetéhez való kutatói hozzájárulása. Kritikai megállapításai alapvetően egy nagyobb terjedelmű 1972. évi angol nyelvű folyóiratcikkben (062) nyertek publicitást; majd az 1980-as történeti demográfiai világtalálkozáson is figyelmet keltettek (079), hogy végül 1985-ben a hazai szakirodalmat is gazdagítsák (081).

Horváth professzor munkásságában talán a korábban már jelzett ún. "bielefeldi szakasz" tekinthető legjelentősebbnek. Addigi legnagyobb lélegzetű vállalkozásában a demográfiai tudomány kialakulásának új tudománytörténeti skémáját és azon belül interdiszciplináris összefüggésben elemzett kialakulását vázolta fel angol nyelven; süllyal a valószínűségszámításnak a módszertanban való szerepére koncentrálna. E tanulmány angol nyelven a Bielefeldi Egyetem kiadásában jelent meg 1983-ban, az azt bevezető statisztikai és szociológiai háttérrel is összefoglaló külön tanulmánnyal együtt (151, 152, 155). E munkákról azok lektora, az amerikai demográfiai tudomány "nagy öregje", Conrad Taeuber a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott.

Természetesen a hazai hivatalos statisztika fejlődésének problémái és a magyar statisztikai tudományra gyakorolt hatásai sem maradhattak ki Horváth Róbert látóköréből (147, 165). Idevonatkozóan kiemelendő még az osztrák-magyar statisztika történeti múltjának feldolgozása (166).

## 6. Alkalmazott statisztikai tudomány

E terület viszonylag csekély hányadát képviseli Horváth Róbert munkásságának. Idevonatkozó tanulmányai elsőként a már jelzett különböző kormányhivatalokban végzett tevékenysége során jelentek meg, amelyek a magyar népességi, gazdasági és pénzügyi helyzet háború végi, illetve utáni állapotáról nyújtottak áttekintést - figyelemmel a szomszédos államokra is -, továbbá Magyarország háborús kárainak elemzése kapcsán. Ezek mellett az előzőekben tárgyalt elméleti gazdaságstatisztikai és elmélettörténeti munkásság megalapozásához is esetenként elengedhetetlenné vált részéről az alkalmazott jellegű statisztikai kérdések kidolgozása, illetve kiegészítő tanulmányok készítése, amelyekből néhány figyelemreméltó eredmény született. Így a gazdaságstatisztika körében - a már említett - hazai pénzügyi- és árstatisztika, valamint az input-output analízis terén, illetve a társadalmi statisztika körében a jogi és a tanácsi (államigazgatási) statisztikai munkái, többek között a komputerek felhasználási lehetőségeivel kapcsolatos tanulmányai. Külön önálló területként is kiemelendő e körből a magyarországi polgári választási rendszer - sokak által idézett - statisztikai feldolgozása (177, 179), amely e tekintetben közel százéves korszak, az 1848-1939-es évek szintézisét is nyújtja.

## 7. Demográfiai elmélet

Horváth Róbertet egy ideig nem vonzotta a demográfia tiszta elmélete, illetve a demográfia teljességét átfogó tudományos kutatás, annak ellenére, hogy mintegy másfél évtizede - jóllehet egy szemeszteres bevezető jelleggel - előadója volt a demográfiai ismeretek egyetemi kurzusának. Talán ez a magyarázata annak is, hogy soha nem is ambicionálta ilyen jellegű egyetemi tananyag megírását. Már csak nyugállományba vonulása után sikerült meggyőzni, hogy a „Bevezetés a demográfiába” c. kari jegyzetben megírja a népesedési elmélet fejezetrészt (217). Ez a színvonalas, esszé jellegű fejezet is azonban már felülmúlja az egyetemi jegyzetekkel szemben általában támasztható igényességet.

E témakörben is talált azonban olyan elméleti kérdéseket, amelyek - mint közgazdasági érdeklődésű statisztikusnak - felkeltették elméleti érdeklődését. Így már korábban is elsősorban a népességszám tudományos

kutatása (181, 182); az elméletttörténeti kutatáshoz is kapcsolódó gazdasági és népességi kérdések kölcsönhatásainak vizsgálata és az ezekből kialakuló új gazdaságdemográfiai diszciplína alapkérdései s konceptuális problémái (186, 187, 190) ragadják meg figyelmét. Majd az 1960-as évek közepén kialakuló új magyar demográfiai tudomány alapkérdései; továbbá a népességi törvény matematikai megfogalmazásának lehetősége és nehézségei (051); valamint a demográfiai tudomány nemzetközivé válásának új szakasza (145, 197, 207) voltak azok a kérdések, amelyekre Horváth professzor érdeklődése alapvetően összpontosult. Ezekhez járult még újabban a családdemográfia és a női életciklus kutatása, ideértve a válások és az újraraházasodás kérdését is (206). A bibliográfiában felsorolt munkássága közül a legnagyobb nemzetközi figyelmet kétségtelenül a gazdaságdemográfia elméleti megalapozása váltotta ki. Nem véletlen tehát, hogy az 1973-as liege-i népességi világkongresszuson Horváth Róbertet bízták meg a gazdaságdemográfiai szekció szervezésével (192). 1979-ben és 1984-ben pedig a demográfiai tudomány nemzetközivé válásának folyamatáról és várható irányairól kifejtett nézetei keltettek figyelmet a határokon túl is (193, 198). Kifejezetten demográfiai elmélettel - tudományelméleti megközelítésben - inkább csak az utóbbi években foglalkozott (200, 161, 204, 206).

### 8. Történeti demográfia

E kérdéssel Horváth Róbert első ízben gyakorlati igény kielégítése céljából kezdett foglalkozni. Nevezetesen: Szeged város tanácsa az 1960-as évek elején felkérte tanszékét a városi távlati fejlesztési terv megalapozása céljából egy, az 1945-60-as évek népességi fejlődését összefoglaló tanulmány kidolgozására, amely vázlatosan a II. világháború előtti időszakra is kiterjedt. A tanszék oktatóiból és néhány külső szakemberből erre a feladatra összeállított munkaközösség e munkát a megbízó legnagyobb meglepedésére végezte el. A szöveges elemzés és a mellékletek, összesen egy 243 oldal terjedelmű tanulmány a Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Bizottságának kiadásában jelent meg 1967-ben.

Az 1960-as évek második felétől főleg a statisztikai és a demográfiai tudomány hazai történeti kialakulásának korszakára vonatkoztatva ízelgeti a történeti demográfia egyes területeit. Így a gazdasági fejlődés és a népességi

kérdések kölcsönhatásait vizsgálja, továbbá a magyar népességszám megállapításának problematikáját veti fel egy száz évet átfogó, a XVIII. század közepétől a XIX. század közepéig tartó korszakban (186). Ezt követően elméletlettörténeti aspektusból közelítve mutatja be egyrészt a társadalmi és történeti tudományok, másrészt a demográfiai tudomány kapcsolatát (225).

A szegedi egyházi adatok alapján részleteiben is boncolgatja az egyházi anyakönyvezést a "török világ" végét jelentő (a XVII. század végi és a XVIII. század eleji) időszakra vonatkozóan (227, 229). Ugyancsak részletesen elemzi a hivatalos statisztikai adatok felhasználásával, az újraraházasodások alakulását az 1890-1977-es időszakra vonatkozóan (228, 230); továbbá a gyermek- és a csecsemőhalandóság társadalmi vonatkozásait, mind egyházi, mind hivatalos statisztikai adatok alapján az egész, úgynevezett történeti demográfiai korszakban (232).

A halandósági táblák elméletét, s annak történeti adatait az elméletlettörténeti jellegű munkák kapcsán szintén feldolgozta Hatvani, Fejes, Fényes, Fáy és Konek adatai alapján. Idevágó kutatásaiból számos hazai és külföldi publikáció született (042, 115, 220, 221, 235, 082, 238).

Ezek közül is kiemelkedő az a Fáy-féle halandósági táblára vonatkozó kísérlete (237), amely annak megoldását keresi, hogy miként lehet Bourgeois-Pichat professzor módszerével e tábla eredményeit a "halandósági táblák számítása hiányos adatok alapján" elnevezésű módszerrel korrigálni és a valósághoz közel állóbbá tenni.

### 9. Egyéb tudományos területek

E téren - mint a pénzügytan és pénzügyi jog átmenetileg volt előadójának - néhány kifejezetten a pénzügyi jogtudomány oktatásának kérdéseivel foglalkozó tanulmánya (239, 009), továbbá a komputereknek a jogi területeken való alkalmazási lehetőségeit fejtegető cikkei (241) emelhetők ki. Érdemben azonban sokkal lényegesebbek Horváth professzornak az előbbi témacsoportoknál elemzett munkásságában azok a vonatkozások, amelyek a statisztika, a demográfia és a közgazdaságtudomány elmélete, módszertana és tudománytörténete kapcsán foglalkoztak igen nagy figyelemmel a magyar szociológiai tudomány kezdeteivel is. Az említett tudományterületek és a

szociológiai tudomány kölcsönös egymásrahatásának, illetve differenciálódásának történetileg párhuzamos vizsgálata és problematikája címszerűen is kifejezésre jutott két tanulmányában (190, 225). Hasonlóképpen jelentkezik ez a kérdés a már említett bevezető jellegű bielefeldi angol nyelvű tanulmányában az általános társadalomtudomány és a valószínűség vonatkozásában, akárcsak - bár erőteljesebben politikatudományi kontextusban - az 1984-es Conring-tanulmányban (098, 151, 099). Mindezek a tanulmányok a demográfia alapvetően társadalomtudományi megközelítéséről tanúskodnak akkor is, ha Horváth Róbert felfogásában e tanulmányokban éppen a valószínűségi számítási és módszertani vonal került előtérbe.

### 10. Egyetemi jegyzetek

Mint már jeleztük Horváth Róbert oktatói tevékenysége folyamán 16 felsőoktatási - egyetemi - jegyzet fémjelzi nevét, amiket részben önállóan, részben társszerzői minőségben írt. Az igazsághoz tartozik, hogy ezek a jegyzetek - a gazdaságstatisztikai és a statisztikatörténeti területek kivételével - nem tükrözik Horváth professzornak sem a statisztikai tudomány terén kifejtett munkásságának eredményeit, sem az egyetemi előadásain elhangzott elméleti ismeretanyagot, márcsak terjedelmi okokból sem. Itt csak utalni kívánunk arra, hogy az 1950-es években az egyetemi oktatási fordulattal járó útkeresés, továbbá az egységes oktatási direktívák és tematikák mellett nem volt lehetőség az önálló tudományos alapokon álló oktatás kibontakozására. Más oldalról nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a tényt sem, hogy megváltozott a jogászképzésben a statisztikai oktatás helye és szerepe az egyetemi reform során kialakuló új szemléletű közgazdasági jellegű fakultások létrejöttével, amelyek átvették - többek között - a jövőbeni statisztikai káderek nevelésének feladatát. (Gondolunk itt az önálló közgazdasági fakultásokra, az agrárgazdasági és a műszaki karokra, valamint a pénzügyi és a számviteli főiskolai felsőoktatási intézményekre.) Mindezekhez még az is figyelembe vehető, hogy ebben az időszakban a hazai statisztikai oktatásban általánosságban háttérbe szorult, sőt intézményesen mellőzték a matematikai statisztika és az ökonometria módszereit.

Alapvetően e megváltozott körülmények hatására jutott Horváth professzor arra az elhatározásra, hogy egyetemi jegyzeteiben a minimális vagy a legszükségesebb

módszertani ismeretanyag tárgyalására, ismertetésére szorítkozzon, s ilyen értelemben az általa írt egyetemi jegyzetek a szó szoros értelmében mintegy oktatási segédlet funkcióját töltsék be.

### 11. Kisebb cikkek, könyvismertetések

Horváth Róbert kisebb cikkei, könyvismertetései, a dolog természetéből kifolyóan, közel sem mutatnak olyan egységes képet és főleg olyan szerves fejlődést, mint monográfiái vagy tanulmányai. Ezek inkább az olvasmányok és műhelymunka termékei, melyek a nagyobb alkotó periódusokban szükségszerűen jobban háttérbe szorultak, illetve azokat megelőzték vagy kísérték. Mégis külön is ki kell ebben az összefüggésben emelni egyrészt azok viszonylag nagy számát (felmérésünk alapján mintegy 120) és az eddig tárgyalt témák szerinti nagy szóródást, valamint az 1960-as, illetve az 1986 utáni évek hézagpótló jellegű - elsősorban - nyugati közgazdaságtudományi jellegű recenzióit. Ezek részben a budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen való kooperáció termékeiként, részben a Statisztikai Szemle és a Demográfia c. folyóirat felkérésére jöttek létre és elsősorban a világszakirodalomhoz való felzárkózás megkönnyítését szolgálták a fiatal közgazdász és statisztikus nemzedék számára.

\* \* \*

Befejezőként talán szükséges újra megjegyezni, hogy a jelen rövid tanulmány korántsem tükrözi Horváth Róbert gazdag tudományos és oktatói életútjának összes lényeges tartalmi vonatkozásait, amely kifejezésre jutott már az említett hazai és nemzetközi elismerésekben. Végző soron e tanulmány csupán megkísérelt egy közelítő áttekintést adni Horváth Róbert munkásságáról, és műveinek válogatott bibliográfiája remélhetően jó tájékozódási alapul szolgálhat e széles körű társadalomtudományi témák iránt érdeklődők, különösen a jövő generáció számára.

Dr. Balázs József



I.

KÖNYVEK, TANULMÁNYOK, DOLGOZATOK

KÖZGAZDASÁGI ÉS MONETÁRIS  
ELMÉLET

1945

001

Közlekedés a  
Szovjet-Únióban  
= Magyar statisztikai  
szemle 23. 1945.  
1-6. p. 95-104.  
»I 1 C 74«

002

A szovjet  
tervezés elméleti  
alapjai  
= Magyar statisztikai  
szemle 23. 1945.  
1-6. p. 8-11.  
»I 1 C 74«

003

A Szovjet-Únió  
kialakulása,  
államszervezete és  
alkotmánya  
= Magyar statisztikai  
szemle 23. 1945.  
1-6. p. 2-7.  
»I 1 C 74«

1946

004

A magyar  
hitelpolitika az  
1920-44 években. In: A  
Pénzügyminisztérium

béketárgyalási

anyagának

összefoglalása 1.

rész: Magyar pénzügyi  
és gazdasági politika a  
két világháború között.

- Bp. : Állami Ny.,  
1946. - p. 3-17.

005

Magyarország háborús  
kárjai. In: A  
Pénzügyminisztérium  
béketárgyalási  
anyagának  
összefoglalása 2. rész.  
- Bp. : Állami Ny.,  
1946. - p. 44-46.;  
p. 47-50.; p. 85-87.

006

Pénzügyek. In: A mai  
Magyarország : A  
második világháború és  
a párizsi békeszerződés  
következményei / szerk.  
Elekes Dezső. - Bp. :  
Hungária Lloyd, [1946].  
- p. 287-301.

1955

007

Az 1945-46-os magyar  
infláció elméleti  
kérdései 10 évi  
tudományos fejlődés  
távlatából. - Szeged :  
Szegedi Tud.egy., 1955.

- 20 p. - (Acta  
Universitatis  
Szegediensis. Sectio  
politico - juridica ;  
Tom. 1. Fasc. 2.)

irodalom kezdetei  
= Közgazdasági szemle  
7. 1960. 1.  
p. 74-91.

008

[Hozzászólás]. In: A  
pénz a szocializmusban  
/ összeáll. Kepes  
Tamás, Milutinovits  
László. - Bp. : KJK,  
1955. - p. 176-184.  
»205.027«

1968

012

Az angol monetáris  
politika a  
Radcliffe-jelentés  
alapján. - Bp. : MNB,  
1968. - 76 p. -  
(Magyar Nemzeti Bank.  
Tanulmányok ; 33.)  
»378.634«

1957

009

A pénzügytan újabb  
fejlődési irányai  
= Közgazdasági szemle  
4. 1957. 3.  
p. 287-302.

013

Az önálló pénzügytani  
tudomány és pénzügytani  
elmélet kialakulása  
Magyarországon  
= Pénzügyi szemle  
12. 1968. 11.  
p. 881-895.  
»III B 2564«

1959

010

A politikai  
aritmetika  
magyarországi problémái  
= Statisztikai szemle  
37. 1959. 6.  
p. 602-619.  
»I 1 C 74«

1969

014

A pénz fogalmának  
meghatározása és a  
matematikai statisztika  
/ Horváth Róbert. A  
kereskedelmi hitel  
általános kérdései /  
Szajáni Béla. - Bp. :  
MNB, 1969. - 78 p. -  
(Magyar Nemzeti Bank  
Közgazdasági Főosztály  
közleményei ; 2.)  
»383.655«

1960

011

Hatvani István és a  
magyar közgazdasági

**1970**

015

Some basic problems and historical development of political arithmetics reconsidered. In: Bulletin of the International Statistical Institute. Proceedings of the 37<sup>th</sup> session : London, 1969. Vol. XLIII. Book 2. - London : ISI, 1969. - p. 35-37.

»470.254«

016

A svéd monetáris politika főbb jellemvonásai. - Bp. : MNB, 1969. - 62 p. - (Magyar Nemzeti Bank Közgazdasági Főosztály közleményei ; 4.)

»383.656«

017

A XIX. sz. végi és a XX. századi magyar polgári pénzügytani elmélet fejlődésének alapvető kérdései = Pénzügyi szemle 13. 1969. 2. p. 111-127.

»III B 2564«

018

Az angol pénzügyi statisztika újabb fejlődése, különös tekintettel a pénzkereslet problémájára. - Bp. : MNB, 1970. - 51 p. - (Magyar Nemzeti Bank Közgazdasági Főosztály közleményei ; 9.)

019

A francia monetáris politika újabb fejlődésének főbb vonásai I. / Horváth Róbert, Huszti Ernő = Bankszemle 14. 1970. 12. p. 15-22.

»III C 2357«

**1971**

020

A francia monetáris politika újabb fejlődésének főbb vonásai II. / Horváth Róbert, Huszti Ernő = Bankszemle 15. 1971. 1. p. 17-23.

»III C 2357«

021

A francia monetáris politika újabb fejlődésének főbb vonásai III. / Horváth Róbert, Huszti Ernő

= Bankszemle 15.  
1971. 2. p. 13-39.  
»III C 2357«

között elhangzott  
előadás  
»26.040«

022

Index-numbers and  
inflation : A problem  
of monetary time series  
analysis. In: Bulletin  
of the International  
Statistical Institute.  
Proceedings of the 38<sup>th</sup>  
session : Washington,  
1971. Vol. XLIV. Book  
2. - Washington : ISI,  
1971. - p. 219-223.  
»470.254«

023

Az indexszám-elmélet  
és az inflációelmélet  
összefüggéseinek  
kérdéséről  
= Pénzügyi szemle  
15. 1971. 5.  
p. 351-362.  
»III B 2564«

024

Mérlegmódszer és  
input-output analízis,  
tudományelméleti  
megközelítésben : Egy  
gyakorlati  
illusztrációval. -  
[Bp.] : MTA Stat.  
Bizottság, 1971. -  
20 p.  
Megj.: A Magyar Ágazati  
Kapcsolatok  
Mérlege II.  
Konferenciáján,  
Siklóson 1971.  
október 18-20

1976

025

The method of  
national accounting and  
input-output analysis.  
A theoretical approach.  
In: Input-output  
techniques :  
Proceedings of the  
Second Hungarian  
Conference on Input -  
Output Techniques / ed.  
by A. Csepinszky. - Bp.  
: Akad. K., 1976. -  
p. 219-229.  
»702.702; 702.749«

026

Monetary inflation in  
Hungary during the  
Napoleonic Wars  
= The Journal of  
European economic  
history 5. 1976. 3.  
p. 651-662.

1980

027

A makroökonómiai  
monetáris statisztikai  
mutatókról : Elméleti  
szisztematizálási  
kísérlet. In: A  
statisztika szerepe a  
népgazdaság  
fejlesztésében c.

tudományos konferencia  
előadásai 1. szekció:  
A népgazdasági tervezés  
és a statisztika  
összhangja, a  
szabályozók  
érvényesülése / Magyar  
Közgazdasági Társaság  
Statisztikai  
Szakosztály. - Bp. :  
SKV, 1980. - p. 48-60.  
»804.340«

1988. - p. 97-102. -  
(Acta Universitatis  
Szegediensis de Attila  
József nominatae. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 38. Fasc.8.)

**KÖZGAZDASÁGI ÉS MONETÁRIS  
GAZDASÁGI ELMÉLETTÖRTÉNET**

**1947**

**1984**

028  
A fizetési mérleg  
konceptió megváltozása  
és helye a  
makromonetáris  
mérlegrendszerben. In:  
A gazdaság intenzív  
fejlődése és a  
statisztika c.  
konferencia előadásai /  
Magyar Közgazdasági  
Társaság Statisztikai  
Szakosztály. - Bp. :  
SKV, 1984. -  
p. 236-242.  
Megj.: Előadás az 1984.  
április 9-10-én,  
Budapesten tartott  
konferencián  
»707.156-60«

030

Néhány megjegyzés a  
Fellner-féle nemzeti  
vagyonszámítás  
margójára : I.  
Közlemény  
= Magyar statisztikai  
szemle 25. 1947.  
3-4. p. 103-109.  
»I 1 C 74«

031

Néhány megjegyzés a  
Fellner-féle nemzeti  
vagyonszámítás  
margójára : II. Néhány  
gyakorlati észrevétel  
= Magyar statisztikai  
szemle 25. 1947.  
5-6. p. 181-187.  
»I 1 C 74«

**1952**

**1988**

029  
La construction et  
l'interpretation des  
indicateurs monétaires.  
- Szeged : JATE ÁJTK,

032

A nemzeti  
jövedelemszámítás  
elméleti alapjai. - Bp.  
: Tankvk., 1952. -  
68 p. - (Szegedi  
Tudományegyetem Állam-

és Jogtudományi Kar  
jegyzetei.)

főbb kérdései / szerk.  
Horváth Róbert. - Bp. :  
Pénzügyi K., 1954. -  
p. 103-159.  
»243.136-40«

1953

033

Haladó gondolatok  
Kossuth egyetemi  
közgazdaságtani  
előadásaiiban  
= Jogtudományi  
közlöny 8. 1953.  
10-11. p. 415-420.  
»III B 81«

034

Marx hozzájárulása a  
statisztikai tudomány  
alapjainak  
megteremtéséhez. In: A  
Szegedi Tudományegyetem  
Állam- és Jogtudományi  
Karának évkönyve /  
szerk. Schulteisz Emil.  
- Bp. : Tankvk., 1953.  
- p. 47-62.

1954

035

A magyar pénzügyi jog  
főbb kérdései / szerk.  
Horváth Róbert. - Bp. :  
Pénzügyi K., 1954. -  
235 p.  
»243.136-40«

036

A pénzrendszer néhány  
problémájáról. In: A  
magyar pénzügyi jog

1955

037

Die Beiträge von Marx  
zur Grundlegung der  
statistischen  
Wissenschaft  
= Wirtschafts-  
wissenschaft  
3. 1955. 1.  
p. 61-79.  
»III C 1863«

1956

038

A polgári nemzeti  
jövedelemszámítás  
Magyarországon  
= Statisztikai szemle  
34. 1956. 4.  
p. 324-337.  
»I 1 C 74«

039

Ricardo  
"Principles"-jének új  
magyar kiadásáról  
= Jogtudományi  
közlöny 11. 1956. 2.  
p. 118-125.  
»III B 81«

**1957**

040

A nemzeti  
jövedelemszámítás  
tantörténetének  
módszertani kérdéseiről  
: Válasz Hetényi István  
és dr. Hajpál Gyula  
hozzászólására  
= Statisztikai szemle  
35. 1957. 6.  
p. 463-477.  
»I 1 C 74«

**1958**

041

Egy ismeretlen magyar  
politikai aritmetikus :  
Hatvani István  
professzor (1718-1786).  
- Szeged :  
Szegedi Tud.egy. ÁJTK,  
1958. - 44 p. - (Acta  
Universitatis  
Szegediensis. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 4. Fasc. 3.)  
»321.913; 707.599«

**1963**

042

Hatvani István  
professzor (1718-1786)  
és a magyar  
statisztikai tudomány  
kezdetei. - Bp. : KJK,  
1963. - 323 p.  
»254.364; 504.632«

043

Kossuth haladó  
gondolatai a londoni  
egyetemen tartott  
elméleti  
közgazdaságtani  
előadásában. - Szeged  
: JATE ÁJTK, 1963. -  
34 p. - (Acta  
Universitatis  
Szegediensis de Attila  
József nominatae. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 10. Fasc. 3.)  
»351.995-6«

044

Tessedik a  
társadalomtudós. In:  
Körös népe : Történelmi  
és néprajzi szemle IV.  
köt. - Békéscsaba :  
Városi Tcs., 1963. -  
p. 27-54.  
»253.996«

**1964**

045

Berzeviczy Gergely  
közgazdasági és  
népességi tanai. -  
Szeged : JATE ÁJTK,  
1964. - 34 p. - (Acta  
Universitatis  
Szegediensis de Attila  
József nominatae. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 11. Fasc. 7.)  
»359.360; 359.374«

1966

046

Az Egyesült Államok  
Központi Jegybankjának  
szerepe a monetáris  
politika kialakításában  
= Pénzügyi szemle  
10. 1966. 7-8.  
p. 690-700.  
»III B 2564«

047

Gresham's law and the  
great Hungarian  
inflation 1945-46 : A  
retrospect. In:  
Bulletin of the  
International  
Statistical Institute.  
Proceedings of the 35<sup>th</sup>  
session : Beograd,  
1965. Vol. XLI. Book  
1. - Beograd : ISI,  
1966. - p. 342-348.  
»470.254«

1967

048

Kossuth's views on  
the interrelation of  
economic growth and  
demographic factors in  
his lectures at London  
University [Summary].  
In: Proceedings of the  
World Population  
Conference : Belgrade,  
30 August - 10  
September 1965. Vol.  
IV.: Selected papers  
and summaries,

migration,  
urbanization, economic  
development. - New York  
: UN, 1967. - 131. p.  
»18.358«

049

Széchenyi István és a  
statisztika  
= Statisztikai szemle  
45. 1967. 5.  
p. 461-473.  
Megj.: Előadás a Magyar  
Tudományos  
Akadémián 1966.  
november 16-án  
tartott  
emlékülésen  
»I 1 C 74«

1968

050

A magyar pénzügyi és  
árstatisztika  
kialakulásának  
problémái. In: A magyar  
hivatalos statisztika  
történetéből : Az V.  
Statisztikatörténeti  
Vándorülés előadásai és  
korreferátumai. - Bp. :  
KSH, 1968. -  
p. 175-190.  
Megj.: Megjelent még az  
1967. május  
23-25-én Gödöllőn,  
a Magyar  
Közgazdasági  
Társaság  
Statisztikai  
Szakosztály Sta-  
tiszikatörténeti  
Szakcsoportja V.



- vándorülése  
keretében **1969**  
rendezett  
Centenárium **052**  
Statisztikai  
Ülésszak 3. Egy adalék a hazai  
munkaülése : Vedres István nézetei  
preprintjeként is a pénz- és  
»15.727-9; 18.153-9; hitelforgalomról a XIX.  
376.521; 803.300« század elején  
= Pénzügyi szemle 1.  
1969. 8-9.  
p. 767-778.  
»III B 2564«
- 051**  
A népesedési kérdés a  
magyar közgazdaságtani  
elméletben. In: A  
magyar hivatalos  
statisztika **053**  
történetéből : Az V. Tessedik als  
Statisztikatörténeti Sozialwissenschaftler.  
Vándorülés előadásai és - Szeged : JATE ÁJTK,  
korreferátumai. - Bp. : 1969. - 28 p. - (Acta  
KSH, 1968. - p. 79-85. Universitatis  
Megj.: Megjelent még az Szegediensis de Attila  
1967. május József nominatae. Acta  
23-25-én Gödöllőn, juridica et politica ;  
a Magyar Tom. 16. Fasc.6.)  
Közgazdasági »385.645; 471.724«  
Társaság
- Szakszaktály Sta- **1970**  
tisztikatörténeti  
Szakcsoportja V. **054**  
vándorülése  
keretében  
rendezett  
Centenárium  
Statisztikai  
Ülésszak 1. L'interdépendance des  
munkaülése facteurs économiques et  
preprintjeként is démographiques dans la  
»15.733-5; 18.153-9; pensée de Grégoire  
376.521; 803.300« Berzeviczy (1763-1822)  
= Population 25.  
1970. 5. p. 975-987.  
»III C 1692«
- 055**  
Lenin és a  
statisztika  
= Statisztikai szemle

48. 1970. 11.  
p. 1177-1184.  
Megj.: A Magyar  
Közgazdasági  
Társaság  
Statisztikai  
Szakosztálya Sta-  
tisztiikatörténeti  
Szakcsoportjának  
1970. április 27-i  
Lenin emlékülésén  
elhangzott ünnepi  
megemlékezés  
»I 1 C 74«

056

A magyar statisztikai  
tudomány kialakulásának  
tudománytörténeti és  
tudományelméleti  
problémái I.  
= Statisztikai szemle  
48. 1970. 1.  
p. 71-84.  
Megj.: A Magyar  
Közgazdasági  
Társaság  
Statisztikai  
Szakosztálya Sta-  
tisztiikatörténeti  
Szakcsoportjának  
Sárospatakon,  
1969. május  
20-22-én tartott  
VII. Statisztika-  
történeti  
Vándorülésén  
elhangzott  
bevezető előadás  
»I 1 C 74«

057

A magyar statisztikai  
tudomány kialakulásának  
tudománytörténeti és

tudományelméleti  
problémái II.  
= Statisztikai szemle  
48. 1970. 2.  
p. 182-194.  
»I 1 C 74«

058

Quesnay, a "Tableau  
économique" és a mai  
statisztikai tudomány  
= Statisztikai szemle  
48. 1970. 12.  
p. 1286-1309.  
»I 1 C 74«

1971

059

A közgazdasági  
elemzés Berzeviczy  
Gergely műveiben :  
Berzeviczy  
külkereskedelmi  
elméleti,  
gazdaságelméleti és  
pénzügyi nézeteinek  
elemzése alapján. -  
Szeged : JATE ÁJTK,  
1971. - 109 p. -  
(Acta Universitatis  
Szegediensis de Attila  
József nominatae. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 18. Fasc.1.)  
»389.002«

1972

060

Fiziokrata hatások a  
magyar statisztikai

- tudományban I.  
= Statisztikai szemle 1973  
50. 1972. 1.  
p. 75-85.  
Megj.: A Magyar  
Közgazdasági  
Társaság  
Statisztikai  
Szakosztálya Sta-  
tisztikatörténeti  
Szakcsoportjának  
1971. május 11-13  
között tartott IX.  
Vándorülésén,  
Gyulán megvitatott  
előadás kissé  
átdolgozott  
változata  
»I 1 C 74«
- 061  
Fiziokrata hatások a  
magyar statisztikai  
tudományban II.  
= Statisztikai szemle  
50. 1972. 2.  
p. 181-190.  
»I 1 C 74«
- 062  
The Malthusian ideas  
on population in  
Hungarian demography  
before World War II.  
= The Journal of the  
European economic  
history 1. 1972. 2.  
p. 272-297.  
Megj.: Különlenyomat is
- 063  
Kossuth's views on  
economics in his  
lectures on national  
economy at London  
University  
= The Journal of  
European economic  
history 2. 1973. 2.  
p. 339-354.
- 064  
Néhány gondolat a  
pénz keresletének  
meghatározásához,  
különös tekintettel a  
pénzpiac terjedelmére :  
Egy adalék a  
pénzkereslet  
ökonometriai  
meghatározásához az  
angol Bank of England  
statisztikai gyakorlata  
alapján. - Bp. : MNB,  
1973. - 65 p. -  
(Magyar Nemzeti Bank  
Közgazdasági Főosztály  
közleményei ; 43.)  
»394.139«
- 065  
A statisztika  
Berzeviczy Gergely  
műveiben  
= Statisztikai szemle  
51. 1973. 7.  
p. 733-741.  
Megj.: Berzeviczy  
Gergely halálának  
150. évfordulója  
alkalmából a  
Magyar

Közgazdasági  
Társaság Népgaz-  
daságtervezési  
Szakosztálya,  
Politikai  
Gazdaságtani  
Szakosztálya és  
Statisztikai  
Szakosztálya,  
valamint a Marx  
Károly Közgaz-  
daságtudományi  
Egyetem  
Közgazdasági  
Elméletek  
Történeti Tanszéke  
által 1972.  
december 22-én a  
Marx Károly Köz-  
gazdaságtudományi  
Egyetemen  
rendezett  
emlékülésen  
elhangzott előadás

»I 1 C 74«

1975

066

A monetáris inflációk  
problémái a  
gazdaságtörténetben  
= Bankszemle 19.  
1975. 6. p. 56-61.

»III C 2357«

067

A napóleoni háborúk  
monetáris inflációjának  
kérdései Magyarországon  
= Pénzügyi szemle  
19. 1975. 6.  
p. 479-489.

Megj.: A VI.

Gazdaságtörténeti  
Világkongresszuson,  
Koppenhágában  
elhangzott előadás  
alapján írt  
tanulmány

»III B 2564«

1976

068

L'impact de la pensée  
physiocrate sur la  
statistique hongroise  
= Journal de la  
Société de Statistique  
de Paris 117. 1976.

1. p. 3-13.

Megj.: Előadás a  
Párizsi  
Statisztikai  
Társaságban 1975.  
november 26-án

»III B 83«

1977

069

Adam Smith munkássága  
és az indexelmélet  
= Statisztikai szemle  
55. 1977. 8-9.  
p. 888-902.

Megj.: A Magyar  
Közgazdasági  
Társaság  
Statisztikai  
Szakosztálya Sta-  
tisztiatörténeti  
Szakcsoportjának  
1977. május 31. és  
június 2. között  
Salgótarjánban

- tartott XV.  
Vándorülésen  
megvitatott  
előadás
- 1979
- »I 1 C 74«
- 070
- Adam Smith  
statisztikai  
konceptióiról  
= Statisztikai szemle  
55. 1977. 1.  
p. 71-81.  
»I 1 C 74«
- 071
- Adam Smith'  
performance in the  
field of index numbers.  
In: Bulletin of the  
International  
Statistical Institute.  
Proceedings of the 41<sup>st</sup>  
session : New Delhi,  
1977. Contributed  
papers. Vol. XLVII.  
Book 4. - New Delhi :  
ISI, 1977. -  
p. 681-684.  
»470.253«
- 072
- Quetelet et Marx. In:  
Adolphe Quetelet  
1796-1874 : Hommages et  
contributions. -  
Bruxelles : Palais des  
Académies, 1977. -  
p. 87-99. - (Memorial  
Adolphe Quetelet.  
Publié à l'occasion du  
centième anniversaire  
de sa mort ; 4.)
- 073
- A magyar statisztikai  
felsőoktatás külföldi  
forrásai és kapcsola-  
tai. In: A magyar  
statisztikai  
felsőoktatás kétszáz  
éve : Az ünnepi ülés és  
a tanácskozások  
előadásai és  
korreferátumai :  
Budapest, 1977. október  
25-26 / Központi  
Statisztikai Hivatal. -  
Bp. : SKV, 1979. -  
p. 77-91.  
»804.799«
- 1980
- 074
- Széchenyi  
"Hitel"-ének másfél  
évszázados jubileumára  
= Statisztikai szemle  
58. 1980. 8-9.  
p. 886-894.  
»I 1 C 74«
- 1981
- 075
- Statisztika és  
közgazdaságtudomány  
Magyarországon 1920  
előtt  
= Statisztikai szemle  
59. 1981. 3.  
p. 290-307.

- Megj.: Kissé  
 átdolgozott  
 részlet szerzőnek  
 a Magyar  
 Közgazdasági  
 Társaság  
 Statisztikai  
 Szakosztálya Sta-  
 tiszti-történeti  
 Szakcsoportjának  
 1979. május  
 28-30-án Baján  
 tartott XVII.  
 Vándorülésén  
 elhangzott  
 előadásából  
 »I 1 C 74«
- 1984
- 078  
 Az 1929-33-as magyar  
 pénzügyi válság főbb  
 monetáris gazdasági  
 jellegzetességei. -  
 Szeged : JATE ÁJTK,  
 1984. - 101 p. -  
 (Acta Universitatis  
 Szegediensis de Attila  
 József nominatae. Acta  
 juridica et politica ;  
 Tom. 32. Fasc. 1.)  
 »471.724«
- 1982
- 076  
 Az 1958. évi francia  
 pénzreform pénzelméleti  
 és pénzpolitikai  
 tanulságai / kiad. a  
 Magyar Nemzeti Bank  
 Közgazdasági Tanulmányi  
 Osztálya. - Bp. : MNB,  
 1982. - 60 p.
- 079  
 Malthus et la Hongrie  
 du XIX<sup>e</sup> siècle. In:  
 Malthus hier et  
 aujourd'hui : Congrès  
 International de  
 Démographie Historique,  
 Mai 1980 / Société de  
 Démographie Historique;  
 éd. A. Fauve-Chamoux. -  
 Paris : CNRS, 1984. -  
 p. 99-105.  
 »707.479«
- 1983
- 077  
 Az új frank  
 bevezetésének monetáris  
 és közgazdaságelméleti  
 tanulságai. - Bp. :  
 MNB, 1983. - 63 p. -  
 (Magyar Nemzeti Bank  
 Közgazdasági Főosztály  
 közleményei ; 107.)  
 »472.177«
- 080  
 The problem of labour  
 and the first Hungarian  
 macro-model. - Szeged :  
 JATE ÁJTK, 1984. -  
 10 p. - (Acta  
 Universitatis  
 Szegediensis de Attila  
 József nominatae. Acta  
 juridica et politica ;  
 Tom. 31. Fasc.14.)

**1985**

081

A malthusi népesedési  
eszmék megismerése és  
kritikai fogadtatása  
Magyarországon az I.  
világháborúig bezárólag

= Demográfia 28.  
1985. 1. p. 29-50.  
»III C 2116«

**1988**

082

Hatvani István és a  
magyar statisztikai  
tudomány

= Statisztikai szemle  
66. 1988. 3.  
p. 295-303.  
»I 1 C 74«

**1989**

083

Boisguilbert dans la  
littérature économique  
hongroise. L'oeuvre de  
G. Berzeviczy. In:  
Boisguilbert parmi nous  
/ éd. par J. Hecht. -  
Paris : INED, 1989. -  
p. 235-243.

**1993**

084

Surányi-Unger Tivadar  
statisztikai munkássága

= Statisztikai szemle  
71. 1993. 12.  
p. 1002-1010.  
»I 1 C 74«

### **GAZDASÁGPOLITIKA**

**1945**

085

Magyarország és a  
szomszédos államok  
legfontosabb népességi  
és gazdasági adatai.  
Függelék : A magyar  
nyersanyaghelyeztetel  
kapcsolatos kérdések  
rövid összefoglalása  
= Magyar statisztikai  
szemle 23. 1945.

7-12. p. 36-39.  
»I 1 C 74«

**1968**

086

A népgazdaság  
munkaerőmérlege és a  
közlekedés  
munkaerőgazdálkodása.  
In: Országos  
Közlekedésgazdasági  
Konferencia : Szeged,  
1967. október 10-11. -  
Szeged : MTESZ, 1968.  
- p. 183-202.

Megj.: A

Közlekedéstudományi  
Egyesület  
Közlekedésgazdasági  
Szakosztálya és  
Szegedi Területi  
Szervezete által

1967. október  
10-11-én Szegeden  
megtartott  
Országos  
Közlekedésgazdasági  
Konferencia  
anyaga  
»378.250«
- 1972
- 087  
A mai tőkés  
konjunktúraelmélet  
állása, különös  
tekintettel a monetáris  
konjunktúrapolitika  
kérdéseire. - Bp. :  
MNB, 1972. - 70 p. -  
(Magyar Nemzeti Bank  
Közgazdasági Főosztály  
közleményei ; 31.)  
»407.215«
- 1974
- 088  
Az egyszámla-rendszer  
kialakítása mint a  
szocialista pénzügyi  
tervezés és elemzés  
eszköze  
= Bankszemle 18.  
1974. 5. p. 11-15.  
»III C 2357«
- 1990
- 089  
A teljes  
foglalkoztatottság  
kérdése és annak  
népességstatisztikai  
vonatkozásai. In:  
Schneller Károly  
népességtudományi  
életműve / szerk. Máday  
Lajos. - Bp. : KSH,  
1990. - p. 57-85. -  
(A Központi Statisztikai  
Hivatal  
Népességtudományi  
Kutató Intézetének  
történeti demográfiai  
füzetei ; 8.)  
»I 1 B 2082/8«
- 1993
- 090  
A makroökonómiai  
számítások a  
gazdaságstatisz-  
tikában I.  
= Statisztikai szemle  
71. 1993. 7.  
p. 593-604.  
Megj.: A Bielefeld-i  
Egyetem  
Interdiszcipli-  
naris  
Kutatóközpontjában  
korábban készült  
kutatási jelentés  
átdolgozott  
változata  
»I 1 C 74«
- 091  
A makroökonómiai  
számítások a  
gazdaságstatisz-  
tikában II.  
= Statisztikai szemle  
71. 1993. 8-9.



p. 709-726.

»I 1 C 74«

Dimitari Blagoev

1964. 1. p. 74-83.

**STATISZTIKAI ÉS GAZDASÁG-  
STATISZTIKAI ELMÉLET**

**1967**

**1954**

092

A gazdaságstatisztika  
elméletének egyes  
kérdései egy új szovjet  
gazdaságstatisztikai  
tankönyvben

= Magyar - Szovjet  
közgazdasági szemle 8.  
1954. 8-9.  
p. 839-844.

**1963**

093

Development and  
present status of  
input-output methods in  
Hungary

= Economics of  
planning 3. 1963. 3.  
p. 209-220.  
»III C 2477«

**1964**

094

Razvitie i segasno  
sistojanie na metodike  
na balansa na  
mezhdutraslovitie vr'zi  
v un republika

= Izvestija ne  
vizshija Institut za  
Narodno Stopanstvo

095

A magyar pénzügyi és  
árstatisztika  
kialakulásának  
problémái

= Statisztikai szemle  
45. 1967. 8-9.  
p. 884-901.

Megj.: Az önálló magyar  
hivatalos  
statisztikai  
szolgálat 100 éves  
fennállása  
alkalmából  
rendezett  
Centenárium  
Statisztikai  
Ülésszak keretében  
1967. május 23-25  
között Gödöllőn  
tartott V. Statisz-  
tikatörténeti  
Vándorülésen  
megvitatott  
előadás

»I 1 C 74«

**1981**

096

Tentatives de  
quantification de la  
consommation par tête  
en Hongrie dans la  
période proto -  
statistique 1804-1887.  
- Vevey : IAEH, 1981.  
- 11 p.

p. 1019-1031.

»I 1 C 74«

1983

097

A note on the history of probability in economic statistics and theoretical economics.  
In: 44<sup>th</sup> session of the International Statistical Institute. Contributed papers : Madrid September 12-22, 1983. Vol. 1. - Madrid : ISI, 1983. - p. 367-370.  
»706.735«

098

Probability and epistemology in theoretical economics and economic statistics.  
In: Probability since 1800 : Interdisciplinary studies of scientific development / ed. by R. Heidelberger, M. Krüger, R. Rheinwald. - Bielefeld : Kleine Verl., 1983. - p. 185-201.

1984

099

Valószínűség- és tudományelmélet a gazdaságstatisztikában = Statisztikai szemle 62. 1984. 10.

1987

100

The rise of macroeconomic calculations in economic statistics.  
In: The probabilistic revolution Vol. 2.: Ideas in the sciences / ed. by L. Krüger, G. Gigerenzer, M. S. Morgan. - Cambridge [etc.] : The MIT Press., 1987. - p. 147-169.

1988

101

The rise and quantification in economics during the French Revolution and its impact on German and Hungarian thought.  
In: First International Conference of the International Society for the Study of European Ideas. - Amsterdam : ISSEI, 1988. - 16 p.

STATISZTIKAI ELMÉLETTÖRTÉNET

1958

1946

102

A statisztika szó  
első magyarországi  
előfordulása és a  
statisztikai tudomány  
magyarországi kezdetei  
= Magyar statisztikai  
szemle 24. 1946.  
10-12. p. 135-142.  
»I 1 C 74«

1947

103

A francia hivatalos  
statisztikai szolgálat  
múltja  
= Magyar statisztikai  
szemle 25. 1947.  
11-12. p. 469-481.  
»I 1 C 74«

1957

104

Fényes Elek, a haladó  
magyar statisztikus és  
reformer (1807 - 1876).  
- Szeged : Szegedi  
Tud.egy. ÁJTK, 1957. -  
27 p. - (Acta  
Universitatis  
Szegediensis. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 3. Fasc. 5.)

105

A magyar hivatalos  
statisztikai szolgálat  
kialakulásának  
jelentőségéről  
= Statisztikai szemle  
36. 1958. 3.  
p. 161-177.  
»I 1 C 74«

106

A nemzetközi  
statisztikai  
együtműködés  
kifejlődése. In: Jogi  
tanulmányok dr. Buza  
László egyetemi tanár  
akadémikus oktatói  
működésének 50.  
évfordulójára. - Szeged  
: Szegedi Tud.egy.  
ÁJTK, 1958. -  
p. 105-127. - (Acta  
Universitatis  
Szegediensis. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 5. Fasc. 1-15.)  
Megj.: Különlenyomat is  
»319.951; 320.505;  
375.492«

1960

107

A Magyar  
Tanácsköztársaság  
statisztikai  
konceptióiról. - Szeged  
: Szegedi Tud.egy.  
ÁJTK, 1960. - 16 p. -  
(Acta Universitatis

- Szegediensis. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 6. Fasc. 4.)  
»331.068«
- 1961
- 108  
Megemlékezés az első  
népességtudományi mű  
megjelenésének 200 éves  
évfordulójáról :  
Süssmilch "Isteni  
rend"-jéről. - Szeged :  
Szegedi Tud.egy. ÁJTK,  
1961. - 28 p. - (Acta  
Universitatis  
Szegediensis. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 8. Fasc. 5.)  
»7705; 340.973;  
340.976«
- 1962
- 109  
Az első magyar  
népességtudományi mű  
megjelenésének 150.  
évfordulójára  
= Statisztikai szemle  
40. 1962. 8-9.  
p. 860-871.  
»I 1 C 74«
- 110  
Ludnosc Wegier i  
wegierska statystyka  
ludnoscowa  
= Ruch prawniczy  
ekonomiczny i  
socjologiczny 24.
1962. 1. p. 233-245.  
»III C 2344«
- 111  
"L'ordre divin" de  
Süssmilch :  
Bicentenaire du premier  
traité spécifique de  
démographie (1741-1761)  
= Population 17.  
1962. 2. p. 267-288.  
»III C 1692«
- 112  
Quelques données  
inconnues sur la  
mortalité de la peste  
de Debrecen (1739-40)  
et celle du choléra en  
Hongrie (1831, 1866,  
1872-73). In: Bulletin  
de l'Institut  
International de  
Statistique. Actes de  
la 33<sup>e</sup> session de  
l'Institut  
International de  
Statistique : Paris,  
1961. tom. XXXIX.  
livr. 4. - Paris : ISI,  
1962. - p. 373-379.  
Megj.: Különlenyomat is  
»2512; 7710; 470.254«
- 113  
La statistique de la  
peste de Debrecen  
(1739-40) et du choléra  
de Pest (1831) en  
Hongrie et leurs  
conséquences sociales.  
- Szeged : Szegedi  
Tud.egy. ÁJTK, 1962. -  
20 p. - (Acta

Universitatis  
Szegediensis. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 9. Fasc. 4.)  
»12.448; 349.993-4«

Népességtudományi  
Kutató Csoportjának és  
a Magyar Tudományos  
Akadémia Demográfiai  
Bizottságának  
kiadványai ; 13.)  
»I 1 B 610«

1965

114  
Les débuts de la  
démographie en Hongrie  
: Janos Fejes  
= Population 20.  
1965. 1. p. 109-122.  
»III C 1692«

115  
Konek Sándor  
professzor (1819 -  
1884) elméleti  
statisztikai munkássága  
és a magyar polgári  
statisztikai elmélet  
kialakulása. - Szeged :  
JATE ÁJTK, 1965. -  
66 p. - (Acta  
Universitatis  
Szegediensis de Attila  
József nominatae. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 12. Fasc. 2.)  
»13.135«

1966

116  
A magyar leíró  
statisztikai irány  
fejlődése. - Bp. : KSH,  
1966. - 129 p. - (A  
Központi Statisztikai  
Hivatal

1967

117  
The contribution of  
Netherlandish thinking  
to the formation of  
statistics as an  
autonomous discipline.  
In: Bulletin of the  
International  
Statistical Institute.  
Proceedings of the 36<sup>th</sup>  
session : Sydney, 1967.  
Vol. XLII. Book 2. -  
Sydney : ISI, 1967. -  
p. 710-718.  
»470.254«

118  
Marx "A tőke" c.  
művének 100 éve és a  
statisztikai tudomány  
= Statisztikai szemle  
45. 1967. 11.  
p. 1080-1095.  
»I 1 C 74«

119  
A statisztika  
fejlődése  
Franciaországban és  
annak magyar tanulságai.  
- Szeged : JATE ÁJTK,  
1967. - 126 p. -  
(Acta Universitatis

Szegediensis de Attila  
József nominatae. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 14. Fasc. 4.)

1969

122

Le bicentenaire de la  
mort de Johann Peter  
Süssmilch (1717-67) et  
la discipline  
statistique

= Review of the  
International  
Statistical Institute  
38. 1969. 1.

p. 36-44.

»III B 735«

1968

120

De Moivre  
születésének 300.  
évfordulójára

= Statisztikai szemle

46. 1968. 12.

p. 1240-1255.

Megj.: A Magyar

Közgazdasági

Társaság

Statisztikai

Szakosztálya Sta-

tisztikatörténeti

Szakcsoportjának

1968. június

13-14-én Pécsen

tartott VI.

Vándorülésén

megvitatott

előadás

»I 1 C 74«

123

A Tanácsköztársaság  
megalakulásának  
félévszázados fordulója  
és statisztikai  
kezdeményezéseinek  
jelentősége

= Statisztikai szemle  
47. 1969. 3.

p. 227-239.

»I 1 C 74«

121

Magda Pál (1770-1841)  
a statisztikus és  
társadalomtudós. -  
Szeged : JATE ÁJTK,  
1968. - 26 p. - (Acta  
Universitatis  
Szegediensis de Attila  
József nominatae. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 15. Fasc.3.)

1970

124

300 years anniversary  
of the birth of De  
Moivre

= Statistics [Tokyo]  
March. 1970. 21.

p. 64-91.

Megj.: Különlenyomat is

1971

125

Kautz Gyula  
hozzájárulása a magyar  
statisztikai tudomány  
kialakulásához I.

= Statisztikai szemle  
49. 1971. 7.  
p. 736-744.  
»I 1 C 74«

126

Kautz Gyula  
hozzájárulása a magyar  
statisztikai tudomány  
kialakulásához II.

= Statisztikai szemle  
49. 1971. 8-9.  
p. 894-904.  
»I 1 C 74«

1972

127

Le concept de  
statistique  
internationale et son  
évolution historique  
= International  
Statistical Review 40.  
1972. 3. p. 281-298.

128

Két nagy soproni  
statisztikus :  
Schwartner Márton és  
Thirring Gusztáv

= Statisztikai szemle  
50. 1972. 10.  
p. 1056-1067.  
Megj.: A Magyar

Közgazdasági

Társaság

Statisztikai

Szakosztálya Sta-

tisztikatörténeti

Szakcsoportjának

1972. május 8 és

10 között,

Sopronban tartott

X. Vándorülésén

elhangzott előadás

»I 1 C 74«

129

A statisztikai  
módszer és elmélet  
kérdései Berzeviczy  
Gergely műveiben. - Bp.  
: SKV, 1972. - 138 p.,  
10 mell.

»298.625-9; 389.912-6;  
390.430«

1973

130

The centenary of  
Quetelet's death and  
the development of  
statistical discipline.  
In: Bulletin of the  
International  
Statistical Institute.  
Proceedings of the 39<sup>th</sup>  
session : Vienna, 1973.

Vol. XLV. Book 1. -  
Vienna : ISI, 1973. -  
p. 548-554.

Megj.: Megjelent még:  
In: 39<sup>th</sup> Session  
of the  
International  
Statistical  
Institute.

Contributed papers  
: Vienna, Austria,  
August 20-30,  
1973. - Vienna :  
ISI, 1973. -  
p. 484-490.

»470.254; 500.378«

tartott XI.  
Vándorülésen  
megvitatott  
előadás alapján  
készült

»I 1 C 74«

131

Konek Sándor és a  
magyar népmozgalmi  
statisztika kialakulása.  
- Szeged : JATE ÁJTK,  
1973. - 34 p. - (Acta  
Universitatis  
Szegediensis de Attila  
József nominatae. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 20. Fasc. 1.)  
»705.935«

132

Quetelet és a  
statisztikai tudomány  
fejlődése  
= Statisztikai szemle  
51. 1973. 10.  
p. 1010-1025.  
Megj.: A tanulmány a

Nemzetközi  
Statisztikai  
Intézet 39.  
(bécsi)  
ülésszakára  
beküldött anyag és  
a Magyar  
Közgazdasági  
Társaság  
Statisztikai  
Szakosztálya Sta-  
tisztiikatörténeti  
Szakcsoportjának  
1973. június  
11-13-án  
Szekszárdon

1974

133

Quetelet  
közgazdaságtani és  
gazdaságstatisztikai  
konceptióiról  
= Statisztikai szemle  
52. 1974. 8-9.  
p. 818-827.  
Megj.: A Magyar

Közgazdasági  
Társaság  
Statisztikai  
Szakosztálya Sta-  
tisztiikatörténeti  
Szakcsoportjának  
1974. június  
4-5-én  
Zalaegerszegen  
tartott XII.  
Vándorülésen  
elhangozott előadás

»I 1 C 74«

1975

134

Les idées de Quetelet  
sur la formation d'une  
discipline statistique  
moderne et sur le role  
de la théorie des  
probabilités. In:  
Adolphe Quetelet,  
1796-1874 : Hommages et



contributions. -  
Bruxelles : Palais des  
Académies, 1975. -  
p. 57-67. - (Mémorial  
Adolphe Quetelet.  
Publié à l'occasion du  
centième anniversaire  
de sa mort ; 3.)

135

Quetelet et la  
statistique  
internationale. In:  
Adolphe Quetelet,  
1796-1874 : Hommages et  
contributions. -  
Bruxelles : Palais des  
Académies, 1975. -  
p. 18-23. - (Mémorial  
Adolphe Quetelet.  
Publié à l'occasion du  
centième anniversaire  
de sa mort ; 2.)  
»701.704«

136

Statistical ideas of  
Adam Smith with special  
regard to Quetelet. In:  
Bulletin of the  
International  
Statistical Institute.  
Proceedings of the 40<sup>th</sup>  
session : Warsaw, 1975.  
Contributed papers.  
Vol. XLVI. Book 3. -  
Warsaw : ISI, 1975. -  
p. 392-400.  
Megj.: Megjelent még:  
In: 40<sup>th</sup> session  
of the  
International  
Statistical  
Institute.  
Contributed papers

: Warsaw September  
1-9, 1975.  
»470.254; 605.110«

137

Un hommage  
scientifique à Quetelet  
à l'occasion du  
centenaire de sa mort.  
In: Adolphe Quetelet,  
1796-1874 : Hommages et  
contributions. -  
Bruxelles : Palais des  
Académies, 1975. -  
p. 149-150. - (Mémorial  
Adolphe Quetelet.  
Publié à l'occasion du  
centième anniversaire  
de sa mort ; 3.)

1976

138

A magyar demográfiai  
tudomány első  
kibontakozási kísérlete  
a XVIII. sz. végén és a  
XIX. sz. elején :  
Doktori értekezés  
tézisei. - Szeged :  
1976. - 56 p.

139

Quetelet és a magyar  
statisztika  
= Statisztikai szemle  
54. 1976. 3.  
p. 290-309.  
»I 1 C 74«

140

Quetelet et la statistique de son époque : Essais choises en l'occasion du centenaire de sa mort. - Szeged : JATE ÁJTK, 1976. - 107 p. - (Acta Universitatis Szegediensis de Attila József nominatae. Acta juridica et politica ; Tom. 23. Fasc. 3.)  
»471.724«

1978

141

Essays in the history of political arithmetics and Smithianism. - Szeged : JATE ÁJTK, 1978. - 78 p. - (Acta Universitatis Szegediensis de Attila József nominatae. Acta juridica et politica ; Tom. 25. Fasc.2.)  
»471.724«

142

Linné és Schlözer - Új szempontok a leíró statisztikai irány értékeléséhez  
= Statisztikai szemle  
56. 1978. 10.  
p. 1018-1039.  
»I 1 C 74«

1979

143

Aux sources de la statistique allemande. In: Annales de démographie historique 1979 / éd. Société de démographie historique. - Paris : EHESS, 1979. - p. 157-163.  
»471.329«

144

Notes et commentaires. In: "L'ordre divin" aux origines de la démographie II. / Johann Peter Süssmilch; Traduction originale, avec des études et commentaires rassemblés par Jacqueline Hecht. - Paris : INED, 1979. - p. 303-305.; 316. p. [etc.]  
Megj.: A kötetet megjegyzésekkel és kommentárokkal látta el  
»805.584«

145

Az önálló népességtudomány kialakítása körüli erőfeszítések  
= Statisztikai szemle  
57. 1979. 3.  
p. 294-304.  
»I 1 C 74«

**1980**

146

L'influence de l'école de statistique descriptive allemande sur le développement des services statistiques officiels. In: Population et société IV. : Institutions de statistique démographique : Les travaux du colloque international de démographie historique Cluj-Napoca, septembre 1977 / réd. Stefan Pascu. - Cluj-Napoca : Dacia, 1980. - p. 165-174. »604.470«

147

A magyar hivatalos statisztika törvényes szabályozása a szocialista statisztika korszakában. - Szeged : JATE ÁJTK, 1980. - 18 p. - (Acta Universitatis Szegediensis de Attila József nominatae. Acta juridica et politica ; Tom. 27. Fasc. 6.)

148

Statistische Deskription und nominalistische Philosophie. In: Statistik und

Staatsbeschreibung in der Neuzeit. Vornehmlich im 16-18. Jahrhundert : Bericht über ein interdisziplinäres Symposium in Wolfenbüttel, 25-27. September 1978 / hrsg. Mohammed Rassem, Justin Stagl. - Paderborn [etc.] : Schöningh, 1980. - p. 37-52. - (Quellen und Abhandlungen zur Geschichte der Staatsbeschreibung und Statistik ; Bd. 1.) »705.991«

**1981**

149

Le développement de l'école de statistique descriptive allemande : Une synthèse de l'histoire scientifique en statistique. - Szeged : JATE ÁJTK, 1981. - 69 p. - (Acta Universitatis Szegediensis de Attila József nominatae. Acta juridica et politica ; Tom. 28. Fasc. 7.) »471.724«

**1982**

150

Hermann Conring halálának 300.

- évfordulójára  
 = Statisztikai szemle  
 60. 1982. 11.  
 p. 1122-1133.  
 »I 1 C 74«
- 1983
- 151  
 Epistemology and  
 methodology in the  
 social sciences : The  
 case of statistical  
 discipline / Institut  
 für Bevölkerungs-  
 forschung  
 und Sozialpolitik  
 Universität Bielefeld.  
 - Bielefeld : IBS  
 Univ., 1983. -  
 p. 1-19. - (IBS -  
 Materialien ; 12/a.)
- 152  
 The rise of  
 demography as an  
 autonomous science /  
 Institut für  
 Bevölkerungsforschung  
 und Sozialpolitik  
 Universität Bielefeld.  
 - Bielefeld : IBS  
 Univ., 1983. - p.  
 1-51. - (IBS -  
 Materialien ; 12/b.)
- 1984
- 153  
 A Nemzetközi  
 Statisztikai Intézet  
 44., madridi ülészaka  
 = Statisztikai szemle  
 62. 1984. 6.  
 p. 593-603.  
 »I 1 C 74«
- 154  
 Une historie de la  
 pensée démographique  
 hongroise dès ses débuts  
 jusqu'à l'avènement de  
 la période statistique  
 officielle : MTA  
 doktori értekezés. -  
 Bp. : [1984]. - 358 p.
- 1985
- 155  
 Epistemology and  
 methodology in the  
 social sciences : The  
 case of statistical  
 discipline. In: Studia  
 in honorem Velimirii  
 Pólay septuagenarii /  
 [red. Ödön Both]. -  
 Szeged : JATE ÁJTK,  
 1985. - p. 219-229. -  
 (Acta Universitatis  
 Szegediensis de Attila  
 József nominatae. Acta  
 juridica et politica ;  
 Tom. 33. Fasc. 1-31.)  
 Megj.: Különlenyomat is  
 »471.724«
- 156  
 Evolution of  
 statistical theory and  
 practice. The case of a  
 small country : The  
 Hungarian contribution.  
 In: 45<sup>th</sup> session of the

International  
Statistical Institute.  
Contributed papers :  
12-22 August, Amsterdam  
1985. Book 2. -  
Amsterdam : ISI, 1985.  
- p. 585-588.  
»707.895«

Gestern und heute. In:  
Ursprünge der  
Demographie in  
Deutschland / hrsg. H.  
Birg. - Frankfurt/M  
[etc.] : 1986. -  
p. 213-232.

157

La France en 1618 vue  
par un statisticien  
hongrois, Márton Szepesi  
Csombor  
= Population 40.  
1985. 2. p. 335-346.  
»III C 1692«

1987

161

The rise of  
demography as an  
autonomous science. -  
Szeged : JATE ÁJTK,  
1987. - p. 97-121. -  
(Acta Universitatis  
Szegediensis de Attila  
József nominatae. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 37. Fasc.1-22.)

158

A százéves Nemzetközi  
Statisztikai Intézet és  
a magyar statisztika  
= Statisztikai szemle  
63. 1985. 7.  
p. 687-700.  
»I 1 C 74«

1988

162

Beszámoló a berlini  
Humboldt Egyetem  
Süssmilch-emléküléséről  
: Johann Peter  
Süssmilch. Leben und  
Werk  
= Demográfia 31.  
1988. 2-4.  
p. 296-297.  
»III C 2116«

1986

159

A II. József korában  
végrehajtott  
magyarországi  
népszámlálás  
= Statisztikai szemle  
64. 1986. 6.  
p. 624-639.  
»I 1 C 74«

163

Development and  
present status of  
statistics in Hungary  
= Statistics [Tokyo]  
1988. 54.

160

Probleme der  
Süssmilch-Forschung.

p. 38-56.

»I 1 C 74«

1989

164

Bemerkungen zu den Anfängen der Statistik in der Staatenkunde am Beispiel Ungarns. In: Bevölkerungsentwicklung und Bevölkerungstheorie in Geschichte und Gegenwart / hrsg. R. Mackensen, L. Thill-Thouet, V. Stark. - Frankfurt/M [etc.] : 1989. - p. 109-128.

165

Le développement de la statistique officielle dans l'Empire Austro-Hongrois et en Allemagne de 1789 à 1889. In: 47<sup>e</sup> session de l'Institut International de Statistique. Communications invitees et libres : Paris 1989. Tom. 53. livr. 1. - Paris : ISI, 1989. - p. 141-155.

166

Gondolatok az osztrák - magyar közös statisztikai múlt történetéről  
= Statisztikai szemle  
67. 1989. 5.  
p. 510-521.

1990

167

Gedanken zur gemeinsamen statistischen Vergagenheit in Österreich - Ungarn  
= Österreichische Zeitschrift für Statistik und Informatik 20. 1990. 3. p. 235-247.  
»III B 3256«

168

Régi kereskedőkönyvek Európában és Magyarországon  
= Statisztikai szemle  
68. 1990. 4-5.  
p. 382-392.  
»I 1 C 74«

169

Socialistes et libertaires face au néomalthusianisme en Europe Centrale 1850-1914. In: Révolution et population / Université Catholique de Louvain. - Louvain-la-Neuve : 1990. - p. 285-293.

**1991**

170

Du recensement  
militaire au  
recensement universel :  
Le premier recensement  
de la Hongrie  
(1784-1785)  
= Population 46.  
1991. 2. p. 279-298.  
»III C 1692«

171

Les problèmes de  
l'histoire scientifique  
des premières  
descriptions démographico-  
statistiques  
en Hongrie. In:  
Historiens et  
population : Liber  
Amicorum Etienne Hélin.  
- Louvain-la-Neuve :  
1991. - p. 59-74.

172

Süssmilch's  
methodological impact  
on European statistics  
= International  
Statistical Review 59.  
1991. 1. p. 59-66.  
»III B 735«

**1992**

173

Laky Dezső, az  
egyetemi tanár. -  
Szeged : JATE ÁJTK,  
1992. - 10 p. - (Acta

Universitatis

Szegediensis de Attila  
József nominatae. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 42. Fasc. 3.)  
»716.077«

174

Statistical  
methodology and the  
rise of Egyptology :  
Åkerblad - Young -  
Champollion. In:  
International  
Statistical Institute.  
Booklet : Invited and  
contributed papers :  
Cairo, 9-17 September,  
1991. Vol. 1. -  
[Voorburg] : ISI,  
[1992]]. - p. 245-248.  
»715.141«

175

A Szegedi  
Tudományegyetem  
Statisztikai  
Tanszékének  
történetéről. In:  
Emlékkönyv dr. Cséka  
Ervin egyetemi tanár  
születésének 70. és  
oktatói munkásságának  
25. évfordulójára. -  
Szeged : JATE ÁJTK,  
1992. - p. 219-229. -  
(Acta Universitatis  
Szegediensis de Attila  
József nominatae. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 41. Fasc. 1-40.)  
Megj.: Különlenyomat is  
»715.524; 716.076«

176

Vázlatos történeti  
áttekintés. In:  
Válogatott bibliográfia  
a magyar hivatalos  
statisztikai szolgálat  
történetének  
tanulmányozásához I.  
köt. / Központi  
Statisztikai Hivatal  
Könyvtár és  
Dokumentációs  
Szolgálat; [szerk.  
Csehók István és Gyulay  
Ferenc]. - Bp. : KSH  
Kvt. és Dok. Szolg.,  
1992. - p. 1-29.  
»812.856-860«

1963

179

Une synthèse du droit  
électoral bourgeois en  
Hongrie (1848 - 1939) :  
Essai de statistique  
historique. In: L'Année  
sociologique. 3<sup>e</sup> série  
(1962). - Paris :  
Press. Univ. de France,  
1963. - p. 280-292.  
»11.227«

1978

**ALKALMAZOTT STATISZTIKAI  
TUDOMÁNY**

1953

177  
A magyarországi  
választások a  
statisztika tükrében  
= Állam és igazgatás  
5. 1953. 7-8.  
p. 367-380.  
»III C 1770«

180

La quantification et  
les débuts de la  
science statistique et  
sociologique  
= Population 33.  
1978. 1. p. 85-99.  
»III C 1692«

**DEMOGRÁFIAI ELMÉLET**

1959

1960

178  
A statisztika  
felhasználása a  
tanácsok munkájában  
= Állam és igazgatás  
10. 1960. 4.  
p. 297-308.  
»III C 1770«

181

A magyarországi  
népesség számának  
alakulása és a magyar  
népességstatisztikai  
tudomány  
= Történeti  
statisztikai  
közlemények 3. 1959.  
1-2. p. 118-131.



1960

182

A népszámlálások  
jogtudományi  
vonatkozásairól  
= Jogtudományi  
közlöny 15. 1960.  
1-2. p. 61-67.  
»III B 81«

1963

183

Pravni aspekti na  
prebrojavandjata na  
naselenieto. In:  
Godisnik na Sofijjskija  
Universitet,  
Juridicheskijj  
Fakultet Tom. 54.  
Kniga 2. - Sofija :  
Univ., 1963. -  
p. 481-496.

1964

184

Wegierski traktat o  
rozwoju ludnosci  
= Ruch prawniczy  
ekonomiczny i  
socjologiczny 26.  
1964. 2. p. 221-237.  
»III C 2344«

1966

185

Die Betrachtung der  
Zusammenhänge zwischen  
Wirtschaft und  
Demographie in der  
heutigen ungarischen  
theoretischen  
Demographie : Resumé.  
In: Internationales  
Demographisches  
Symposium 1. Leipzig  
20. bis 24. September  
1966. - Leipzig : 1966.  
- 8 p.  
»806.852«

186

A gazdasági fejlődés  
és a népességi kérdés  
kölcsonhatásairól  
Magyarországon a 18.  
sz. közepétől a 19. sz.  
közepéig  
= Demográfia 9.  
1966. 1. p. 36-47.  
Megj.: Az 1965. május  
25-28-án  
Liblicében tartott  
demográfiai  
symposionra  
beküldött előadás  
»III C 2116«

187

Sur quelques  
problèmes essentiels de  
la démographie  
contemporaine hongroise  
: L'interdépendance  
théorique de l'économie  
et de la démographie et  
la question de la

planification de la  
main-d'oeuvre. - Szeged  
: JATE ÁJTK, 1966. -  
15 p. - (Acta  
Universitatis  
Szegediensis de Attila  
József nominatae. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 13. Fasc.4.)  
»377.665«

Szakcsoportjának  
1968. június  
13-14-én Péccsett  
tartott VI.  
Vándorülésén  
megvitatott  
dolgozat kissé  
átdolgozott  
változata  
»III C 2116«

1968

188  
Johann Peter  
Süssmilch (1707-1767)  
halálának 200 éves  
évfordulója és a  
népességtudomány  
= Demográfia 11.  
1968. 2. p. 251-259.  
»III C 2116«

1971

190  
Néhány gondolat a  
gazdaságdemográfia  
alapvető konceptuális  
problémáiról  
= Demográfia 14.  
1971. 4. p. 351-365.  
»III C 2116«

1970

189  
Kőrösy kiadatlan  
tudománytörténeti  
tanulmánya Schmeizel  
Mártonról : Adalék  
Kőrösy József  
demográfiai és  
statisztikai  
munkásságának  
méltatásához  
= Demográfia 13.  
1970. 1-2. p. 86-94.  
Megj.: A Magyar  
Közgazdasági  
Társaság  
Statisztikai  
Szakosztálya Sta-  
tisztiikatörténeti

1973

191  
Egy újabb magyar  
Süssmilch-dokumentum  
Kölcsey Ferenc  
hagyatékából  
= Demográfia 16.  
1973. 1. p. 58-69.  
»III C 2116«

192  
Relations entre la  
démographie historique  
et les sciences  
sociales et historiques.  
In: International  
Population Conference,  
Liège 1973. Vol. 3 /  
publ. by International

- Union for the  
Scientific Study of  
Population . - Liège :  
IUSSP, 1973. -  
p. 59-71.  
»700.361«
- 1979**
- 193
- L'internationalisation  
du problème  
démographique  
= Mondes en  
développement 1979.  
26. p. 343-355.  
Megj.: Különlenyomat is  
»707.586«
- 196
- Umiedzynarodowienie  
problemu  
demograficznego  
= Ruch prawniczy  
ekonomiczny i  
socjologiczny 43.  
1981. 4. p. 153-161.  
»III C 2344«
- 1980**
- 194
- De Christophe  
Bernoulli à Achille  
Guillard : Les  
tentatives de création  
d' une discipline  
démographique autonome  
au milieu du XIX<sup>e</sup>  
siècle  
= Population 35.  
1980. 4-5.  
p. 893-909.  
»III C 1692«
- 1983**
- 197
- Contribution  
hongroise au travail de  
l'Union Internationale  
pour l'Etude  
Scientifique de la  
Population. In: Working  
paper of the group on  
the history of the  
union. Annexe 2. -  
Paris : UIESP, 1983. -  
p. 1-15.
- 1981**
- 195
- The spread of  
Malthusian ideas on

1984

198

A magyar demográfiai tudomány és a magyar demográfusok hozzájárulása a Nemzetközi Népeségtudományi Unió munkájához  
= Demográfia 27.  
1984. 1. p. 51-76.  
»III C 2116«

1985

199

Changements des rythmes de vie dans la phase de modernisation en Hongrie et Autriche (1900-1970). - Florence : UIESP, 1985. - 9 p.  
Megj.: A Nemzetközi Népeségtudományi Unió 1985. évi firenzei kongresszusán tartott előadás

1987

200

Egy tudományelméleti modell a demográfia mint önálló tudomány kialakulásáról  
= Demográfia 30.  
1987. 1. p. 27-51.  
»III C 2116«

201

L'évaluation des recensements comme problème de démographie historique au point de vue de l'histoire scientifique. In: 46<sup>e</sup> session de l'Institute International de Statistique. Communications libres : Tokyo 1987. - Tokyo : IIS, 1987. - p. 171-172.

202

[Hozzászólások]. In: Népesedéspolitika, tudományos kutatás és cselekvés : A Népeségtudományi Kutató Intézet nemzetközi tudományos szemináriuma : Budapest, 1986. október 14-15 / Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutató Intézet; szerk. Káposztás Ferenc, Monigl István. - Bp. : SKV, 1987. - p. 45-47.; p. 217-218.

203

Quelques remarques complémentaires sur la contribution de József Kőrösy au développement de la démographie. In: Annales de Démographie Historique 1986 / Société de démographie historique. - Paris : EHESS, 1987. -

p. 419-427.

204

Le teorie  
demografiche dei  
cronisti e degli  
esperti di  
amministrazione  
nell'Ungheria del XVIII  
secolo. In: Le teorie  
della popolazione prima  
di Malthus / ed. G.  
Gioli. - Milano : 1987.  
- p. 86-101.

**1988**

205

A  
demographic-economic  
model from  
Baden-Durlach by Dupont  
de Nemours - 1775. -  
Mannheim : 1988. -  
15 p.  
Megj.: Előadás az  
Európai  
Gazdaságdemográfiai  
Társaság [ESPE]  
Mannheim-i  
kongresszusán  
1988-ban

206

A gazdasági fejlődés  
és a családnagyság  
összefüggései a magyar  
történeti demográfiában  
= Demográfia 31.  
1988. 2-4.  
p. 264-279.  
Megj.: Az Európai  
Gazdaságdemográfiai

Társaság első  
nemzetközi  
konferenciáján,  
Hagenben 1986.  
szeptember 29-30  
között elhangzott  
előadás rövidített  
szövege  
»III C 2116«

**1989**

207

Áttekintés a német  
demográfiai tudomány  
fejlődéséről a két  
világháború között. In:  
Tanulmányok  
népesedéelméleti  
kutatásokhoz / [kiad. a  
Janus Pannonius  
Tudományegyetem  
Közgazdaságtudományi  
Kar Módszertani  
Intézetében működő  
Népesedéelméleti  
Munkaközösség]. - Pécs  
: JPTE, 1989. -  
p. 75-102.  
»508.661; 510.514«

208

Épistémologie et  
méthodologie de la  
statistique en relation  
avec la sociologie  
= Journal de la  
Société de Statistique  
de Paris 130. 1989.  
4. p. 209-218.  
»III B 83«

1990

209

Alfred Sauvy  
(1898-1990) emlékezete  
= Demográfia 33.  
1990. 3-4.  
p. 296-299.  
»III C 2116«

Intézetében működő  
Népesedéstudományi  
Munkaközösség] ; szerk.  
Hoóz István. - Pécs :  
JPTE, 1990. -  
p. 125-136.  
»510.116-20«

1991

210

[Hozzászólások]. In:  
Népesedési elméletek,  
újabb irányzatok :  
Tudományos szeminárium  
: Pécs, 1988.  
szeptember 23-24 /  
[kiad. a Janus  
Pannonius  
Tudományegyetem  
Közgazdaságtudományi  
Kar Módszertani  
Intézetében működő  
Népesedéstudományi  
Munkaközösség.] ;  
szerk. Hoóz István. -  
Pécs : JPTE, 1990. -  
p. 86-91.; 103. p.  
[etc.]

212

Malthus und die  
Wirtschaftsdemographie  
unserer Tage : Eine  
Synthese. In: Thomas  
Robert Malthus im  
Widerstreit der  
Wissenschaften. -  
Berlin : Humboldt  
Univ., 1991. -  
p. 66-76.

213

Population theories  
in Hungary in the late  
XVIII<sup>th</sup> century  
= Journal of the  
European economic  
history 20. 1991. 1.  
p. 175-186.

211

A világháború utáni  
német népesedéstudomány  
rövid összefoglalása.  
In: Népesedési  
elméletek, újabb  
irányzatok : Tudományos  
szeminárium : Pécs,  
1988. szeptember 23 -  
24. / [kiad. a Janus  
Pannonius  
Tudományegyetem  
Közgazdaságtudományi  
Kar Módszertani

214

Les problèmes de  
méthode de la  
statistique des  
nationalités et des  
minorités nationales  
= Cahiers de  
l'Institut Français de  
l'Université de  
Varsovie 1991.  
p. 145-152.

**1992**

215

A mai demográfiai  
elmélet a  
paradigmaváltás  
tükrében

= Demográfia 35.

1992. 3-4.

p. 428-437.

»III C 2116«

216

A nemzetiségi és a  
nemzeti kisebbségi  
statisztika módszertana

= Statisztikai szemle

70. 1992. 7.

p. 590-600.

»I 1 C 74«

217

A népesedési  
elméletek története.

In: Bevezetés a  
demográfiába / Balázs  
József, Horváth Róbert.

- Szeged : JATE ÁJTK,

1992. - p. 135-163.

»J 3721«

**1993**

218

The development of  
population economics in  
Hungary between the two  
world wars. - Bp. :

[KSH Népeségtud. Kut.

Int.], 1993. - 6 p.

Megj.: Nyitóelőadás az

Európai  
Gazdaságdemográfiai  
Társaság [ESPE]  
1993. június 3-6  
között Budapesten  
tartott VII.  
konferenciáján

219

Emlékezés  
együttműködésekre  
Thirring Lajossal

= Demográfia 36.

1993. 4. p. 392-395.

Megj.: A Központi

Statisztikai

Hivatalban 1993.

október 5-én

Thirring Lajos

halálának 10.

évfordulója

alkalmából tartott

előadás

»III C 2116«

#### **TÖRTÉNETI DEMOGRÁFIA**

**1957**

220

A pénzügytan  
oktatásáról állam- és  
jogtudományi karainkon  
= Felsőoktatási

szemle 7. 1957. 1-2.

p. 34-37.

»III C 1821«

1959

- 221  
Étienne Hatvani et  
les origines de  
l'arithmétique  
politique en Hongrie  
= Population 14.  
1959. 4. p. 719-728.  
»III C 1692«

1963

- 222  
The scientific study  
of mortality Hungary  
before the modern  
statistical era  
= Population studies  
17. 1963. 2.  
p. 187-197.  
»III C 1855«

1965

- 223  
Dzialanosc i  
tworczość naukowa  
Gustawa Thirringa :  
Wspomnienie w stulecie  
urodzin  
= Ruch prawniczy  
ekonomiczny i  
socjologiczny 27.  
1965. 3. p. 326-330.  
»III C 2344«

1967

- 224  
Szeged város  
felszabadulás utáni  
népességi fejlődése,  
1945-1960 :  
Népességstatisztikai  
tanulmány / szerk.  
Horváth Róbert. -  
Szeged : MTA Szegedi  
Biz., 1967. - 241 p.  
- (A Magyar Tudományos  
Akadémia Szegedi  
Bizottságának  
kiadványa.)  
»503.897«

1974

- 225  
Néhány gondolat a  
szociológia és a  
statisztika  
tudományának  
kezdeteiről, különös  
tekintettel a hazai  
vonatkozásokra  
= Szociológia  
1974. 1. p. 49-63.  
»III C 2797«

- 226  
Zur Erinnerung von  
Gusztáv Thirring  
(1861-1941) mit  
spezieller Rücksicht  
auf historische  
Demographie. In:  
Historisch-demografische  
Mitteilungen No. 2. /  
Universität Eötvös  
Loránd Lehrstuhl für



Statistik; red. József  
Kovacsics. - Bp. :  
ELTE, 1974. - p. 7-27.  
»460.282«

**1978**

227  
Egyházi anyakönyvezés  
a török világban : A  
szegedi példa  
= Demográfia 21.  
1978. 4. p. 482-492.  
»III C 2116«

**1979**

228  
Le développement des  
remariages en Hongrie  
dans la période de 1890  
à 1977. In: Colloque  
International de  
Démographie Historique  
de l'Union  
Internationale pour  
l'Etude Scientifique de  
la Population :  
Kristiansand, Séance  
IV., contribution 6. -  
Kristiansand : UIESP,  
1979. - p. 1-12.

**1980**

229  
L'enregistrement  
ecclésiastique à Szeged  
(Hongrie) de  
l'occupation turque à  
la liberation. In:

Population et société  
III. : Sources de  
démographie historique  
: Les travaux du  
colloque international  
de démographie  
historique Cluj-Napoca,  
septembre 1977 / réd.  
Stefan Pascu. -  
Cluj-Napoca : Dacia,  
1980. - p. 199-204.  
»604.469«

230  
Az újracházások  
alakulása  
Magyarországon 1890 és  
1977 között  
= Demográfia 23.  
1980. 1. p. 52-71.  
»III C 2116«

**1981**

231  
Le développement des  
remariages en Hongrie  
de 1890 à 1977. In:  
Marriage and remarriage  
in populations of the  
past / ed. by J.  
Dupâquier [etc.]. -  
London [etc.] : Acad.  
Press, 1981. -  
p. 325-334.  
»604.289«

**1982**

232  
A gyermekhalandóság  
specifikus társadalmi

vonatkozásai a  
történeti demográfiai  
korszakban  
Magyarországon  
= *Demográfia* 25.  
1982. 2-3.  
p. 225-256.  
»III C 2116«

1987

235  
Megemlékezés Fáy  
Andrásról  
= *Statisztikai szemle*  
65. 1987. 2-3.  
p. 207-219.  
»I 1 C 74«

1986

233  
*Chronologie et  
facteurs de  
l'urbanisation en  
Hongrie. In: Annales de  
démographie historique  
1985 / Société de  
démographie historique.*  
- Paris : EHESS, 1986.  
- p. 197-201.

234  
*Une synthèse des  
recherches de  
démographie historique  
en Hongrie. In: Studia  
in honorem Roberti  
Horváth septuagenarii /  
Robert Horváth, József  
Kovacsics. - Szeged :  
JATE ÁJTK, 1986. -  
p. 103-105. - (Acta  
Universitatis  
Szegediensis de Attila  
József nominatae. Acta  
juridica et politica ;  
Tom. 36. Fasc. 1-20.)*  
»710.151; 709.549«

1989

236  
*Economic change and  
family size in  
Hungarian historical  
demography. In:  
Demographic change and  
economic development /  
eds. Alois Wenig, Klaus  
F. Zimmermann. - Berlin  
[etc.] : Springer-Verl.,  
1989. - p. 169-182. -  
(Studies in  
contemporary  
economics.)*  
»713.877«

237  
Fáy András  
népességtudományi és  
népességstatisztikai  
munkássága :  
Születésének 200. éves  
évfordulója alkalmából.  
- Bp. : KSH, 1989. -  
101 p. - (A Központi  
Statisztikai Hivatal  
Népességtudományi  
Kutató Intézet  
történeti demográfiai  
füzetei ; 5.)  
»I 1 B 2082/5«

K., 1974. -  
p. 319-323.  
»P 945«

**1993**

238

András Fáy et la  
première table de  
mortalité scientifique  
hongroise. In: Mesurer  
et comprendre : Mélanges  
offerts à Jacques  
Dupâquier. - Paris :  
1993. - p. 239-258.  
Megj.: Különlenyomat is  
»716.078«

**1975**

241

A komputerok  
felhasználásának  
lehetőségei és korlátai  
a jog területén  
= Statisztikai szemle  
53. 1975. 10.  
p. 1012-1020.  
»I 1 C 74«

**EGYÉB TUDOMÁNYOS TERÜLETEK**

**1953**

239

Pénzügyi  
jogtudományunk időszerű  
feladatairól  
= Állam és jog 1.  
1953. 3. p. 12-25.

**1974**

240

Possibilities and  
limits of the  
unification of methods  
for the use of  
computers in the field  
of law. In: The  
comparison of law :  
Selected essays for the  
9<sup>th</sup> International  
Congress of Comparative  
Law / ed. by Zoltán  
Péteri. - Bp. : Akad.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO  
DEPARTMENT OF CHEMISTRY  
5800 S. UNIVERSITY AVENUE  
CHICAGO, ILLINOIS 60637

RESEARCH ASSISTANT  
JAMES H. HARRIS  
1968-1970

1968-1970

II.

KISEBB CIKKEK

242

Magyarország és a  
szomszédos államok  
legfontosabb népességi és  
gazdasági adatai :  
Külkereskedelem,  
közlekedés

= Magyar statisztikai  
szemle 23. 1945. 7-12.  
p. 30-35.

»I 1 C 74«

243

Magyarország és a  
szomszédos államok  
legfontosabb népességi és  
gazdasági adatai :  
Mezőgazdaság

= Magyar statisztikai  
szemle 23. 1945. 7-12.  
p. 16-20.

»I 1 C 74«

244

A magyarországi polgári  
választások statisztikus  
szemmel : 1848-1939

= Tiszatáj 1958.  
november. [8.] p.

»III A 1412«

245

Kuriózumok egy magyar  
"fiziko-teológus" művéből

= Világosság 2. 1961.  
5. p. 49-51.

»III C 2234«

246

A szegedi József Attila  
Tudományegyetem  
Statisztikai Tanszékének  
munkája

= Statisztikai szemle  
50. 1972. 1. p. 94-95.  
»I 1 C 74«

247

A XII.  
Statisztikatörténeti  
Vándorülés

= Statisztikai szemle  
52. 1974. 8-9.  
p. 831-835.

»I 1 C 74«



**III.**

**BETŰRENDES CÍMMUTATÓ**

- A II. József korában végrehajtott  
magyarországi népszámlálás  
159
- A XII. Statisztikatörténeti Vándorülés  
247
- A XIX. sz. végi és a XX. századi magyar  
polgári pénzügytani elmélet fejlődésének  
alapvető kérdései  
017
- 300 years anniversary of the birth of De  
Moivre  
124
- Az 1929-33-as magyar pénzügyi válság főbb  
monetáris gazdasági jellegzetességei  
078
- Az 1945-46-os magyar infláció elméleti  
kérdései 10 évi tudományos fejlődés  
távlatából  
007
- Az 1958. évi francia pénzreform  
pénzelméleti és pénzpolitikai tanulságai  
076
- Adam Smith munkássága és az indexelmélet  
069
- Adam Smith statisztikai koncepcióiról  
070

Adam Smith' performance in the field of  
index numbers

071

Alfred Sauvy (1898-1990) emlékezete

209

András Fáy et la première table de  
mortalité scientifique hongroise

238

Az angol monetáris politika a  
Radcliffe-jelentés alapján

012

Az angol pénzügyi statisztika újabb  
fejlődése, különös tekintettel a  
pénzkereslet problémájára

018

Áttekintés a német demográfiai tudomány  
fejlődéséről a két világháború között

207

Aux sources de la statistique allemande

143

Die Beiträge von Marx zur Grundlegung der  
statistischen Wissenschaft

037

Bemerkungen zu den Anfängen der Statistik  
in der Staatenkunde am Beispiel Ungarns

164



- 
- Berzeviczy Gergely közgazdasági és  
népességi tanai*  
045
- Beszámoló a berlini Humboldt Egyetem  
Süssmilch-emléküléséről*  
162
- Die Betrachtung der Zusammenhänge zwischen  
Wirtschaft und Demographie in der  
heutigen ungarischen theoretischen  
Demographie*  
185
- Le bicentenaire de la mort de Johann  
Peter Süssmilch (1717-67) et la  
discipline statistique*  
122
- Boisguilbert dans la littérature  
économique hongroise. L'oeuvre de G.  
Berzeviczy*  
083
- The centenary of Quetelet's death and the  
development of statistical discipline*  
130
- Changements des rythmes de vie dans la  
phase de modernisation en Hongrie et  
Autriche (1900-1970)*  
199
- Chronologie et facteurs de l'urbanisation  
en Hongrie*  
233
- Le concept de statistique internationale  
et son évolution historique*  
127

La construction et l'interpretation des  
indicateurs monétaires

029

Contribution hongroise au travail de  
l'Union Internationale pour l'Etude  
Scientifique de la Population

197

The contribution of Netherlandish  
thinking to the formation of statistics  
as an autonomous discipline

117

De Christophe Bernoulli à Achille  
Guillard

194

De Moivre születésének 300. évfordulójára

120

Les débuts de la démographie en Hongrie

114

A demographic-economic model from  
Baden-Durlach by Dupont de Nemours - 1775

205

Development and present status of  
input-output methods in Hungary

093

Development and present status of  
statistics in Hungary

163

The development of population economics  
in Hungary between the two world wars

218

- Le développement de l'école de  
statistique descriptive allemande*  
149
- Le développement de la statistique  
officielle dans l'Empire Austro -  
Hongrois et en Allemagne de 1789 à 1889*  
165
- Le développement des remariages en  
Hongrie dans la période de 1890 à 1977*  
228
- Le développement des remariages en  
Hongrie de 1890 à 1977*  
231
- Du recensement militaire au recensement  
universel*  
170
- Działalność i twórczość naukowa Gustawa  
Thirringa*  
223
- Economic change and family size in  
Hungarian historical demography*  
236
- Egy adalék a hazai pénzelmélet  
kezdeteihez*  
052
- Egy ismeretlen magyar politikai  
aritmetikus*  
041

Egy tudományelméleti modell a demográfia  
mint önálló tudomány kialakulásáról

200

Egy újabb magyar Süssmilch-dokumentum  
Kölcsey Ferenc hagyatékából

191

Az Egyesült Államok Központi  
Jegybankjának szerepe a monetáris  
politika kialakításában

046

Egyházi anyakönyvezés a török világban

227

Az egyszámla-rendszer kialakítása mint a  
szocialista pénzügyi tervezés és elemzés  
eszköze

088

Az első magyar népességtudományi mű  
megjelenésének 150. évfordulójára

109

Emlékezés együttműködésekre Thirring  
Lajossal

219

L'enregistrement ecclésiastique à Szeged  
(Hongrie) de l'occupation turque à la  
libération

229

Épistémologie et méthodologie de la  
statistique en relation avec la  
sociologie

208

*Epistemology and methodology in the  
social sciences*

151, 155

*Essays in the history of political  
arithmetics and Smithianism*

141

*Étienne Hatvani et les origines de  
l'arithmétique politique en Hongrie*

221

*L'évaluation des recensements comme  
problème de démographie historique au  
point de vue de l'histoire scientifique*

201

*Evolution of statistical theory and  
practice. The case of a small country*

156

*Fáy András népességtudományi és  
népességstatisztikai munkássága*

237

*Fényes Elek, a haladó magyar statisztikus  
és reformer (1807-1876)*

104

*A fizetési mérleg koncepció megváltozása  
és helye a makromonetáris  
mérlegrendszerben*

028

*Fiziokrata hatások a magyar statisztikai  
tudományban I-II.*

060, 061

La France en 1618 vue par un statisticien  
hongrois, Márton Szepsi Csombor

157

A francia hivatalos statisztikai  
szolgálat múltja

103

A francia monetáris politika újabb  
fejlődésének főbb vonásai I-III.

019, 020, 021

A gazdasági fejlődés és a családnagyság  
összefüggései a magyar történeti  
demográfiában

206

A gazdasági fejlődés és a népességi  
kérdés kölcsönhatásairól Magyarországon a  
18. sz. közepétől a 19. sz. közepéig

186

A gazdaságstatisztika elméletének egyes  
kérdései egy új szovjet  
gazdaságstatisztikai tankönyvben

092

Gedanken zur gemeinsamen statistischen  
Vergangenheit in Österreich - Ungarn

167

Gondolatok az osztrák - magyar közös  
statisztikai múlt történetéről

166

Gresham's law and the great Hungarian  
inflation 1945-46

047

*A gyermekhalandóság specifikus társadalmi  
vonatkozásai a történeti demográfiai  
korszakban Magyarországon*

232

*Haladó gondolatok Kossuth egyetemi  
közgazdaságtani előadásáiban*

033

*Hatvani István és a magyar közgazdasági  
irodalom kezdetei*

011

*Hatvani István és a magyar statisztikai  
tudomány*

082

*Hatvani István professzor (1718-1786)  
és a magyar statisztikai tudomány  
kezdetei*

042

*Hermann Conring halálának 300.  
évfordulójára*

150

*[Hozzászólás]*

008

*[Hozzászólások]*

210, 202

*Les idées de Quetelet sur la formation  
d'une discipline statistique moderne et  
sur le rôle de la théorie des  
probabilités*

134

L'impact de la pensée physiocrate sur la  
statistique hongroise

068

Index-numbers and inflation

022

Az indexszám-elmélet és az  
inflációelmélet összefüggéseinek  
kérdéséről

023

L'influence de l'école de statistique  
descriptive allemande sur le  
développement des services statistiques  
officiels

146

L'interdépendance des facteurs  
économiques et démographiques dans la  
pensée de Grégoire Berzeviczy (1763-1822)

054

L'internationalisation du problème  
démographique

193

Johann Peter Süßmilch (1707-1767)  
halálának 200 éves évfordulója és a  
népességtudomány

188

Kautz Gyula hozzájárulása a magyar  
statisztikai tudomány kialakulásához I-II.

125, 126

Két nagy soproni statisztikus

128



*A számítógépek felhasználásának lehetőségei  
és korlátai a jog területén*

241

*Konek Sándor és a magyar népmozgalmi  
statisztika kialakulása*

131

*Konek Sándor professzor (1819-1884)  
elméleti statisztikai munkássága és a  
magyar polgári statisztikai elmélet  
kialakulása*

115

*Kossuth haladó gondolatai a londoni  
egyetemen tartott elméleti  
közgazdaságtani előadásaiiban*

043

*Kossuth's views on economics in his  
lectures on national economy at London  
University*

063

*Kossuth's views on the interrelation of  
economic growth and demographic factors  
in his lectures at London University  
[Summary]*

048

*Kőrösy kiadatlan tudománytörténeti  
tanulmánya Schmeizel Mártonról*

189

*A közgazdasági elemzés Berzeviczy Gergely  
műveiben*

059

*Közlekedés a Szovjet-Únióban*

001

- Kuriózumok egy magyar "fiziko-teológus"  
művéből* 245
- Laky Dezső, az egyetemi tanár* 173
- Lenin és a statisztika* 055
- Linné és Schlözer - Új szempontok a leíró  
statisztikai irány értékeléséhez* 142
- Ludnosc Wegier i wegierska statystyka  
ludnosciowa* 110
- Magda Pál (1770-1841) a statisztikus és  
társadalomtudós* 121
- A magyar demográfiai tudomány első  
kibontakozási kísérlete a XVIII. sz.  
végén és a XIX. sz. elején* 138
- A magyar demográfiai tudomány és a magyar  
demográfusok hozzájárulása a Nemzetközi  
Népességtudományi Unió munkájához* 198
- A magyar hitelpolitika az 1920-44 években* 004
- A magyar hivatalos statisztika törvényes  
szabályozása a szocialista statisztika  
korszakában* 147

A magyar hivatalos statisztikai szolgálat  
kialakulásának jelentőségéről

105

A magyar leíró statisztikai irány  
fejlődése

116

A magyar pénzügyi és árstatisztika  
kialakulásának problémái

095, 050

A magyar pénzügyi jog főbb kérdései

035

A magyar statisztikai felsőoktatás  
külföldi forrásai és kapcsolatai

073

A magyar statisztikai tudomány  
kialakulásának tudománytörténeti és  
tudományelméleti problémái I-II.

056, 057

A Magyar Tanácsköztársaság statisztikai  
konceptióiról

107

Magyarország és a szomszédos államok  
legfontosabb népességi és gazdasági  
adatai

242, 243

Magyarország és a szomszédos államok  
legfontosabb népességi és gazdasági  
adatai. Függelék

085

- Magyarország háborús kárai  
005
- A magyarországi népesség számának  
alakulása és a magyar  
népességstatisztikai tudomány  
181
- A magyarországi polgári választások  
statisztikus szemmel  
244
- A magyarországi választások a statisztika  
tükrében  
177
- A mai demográfiai elmélet a  
paradigmaváltás tükrében  
215
- A mai tőkés konjunktúraelmélet állása,  
különös tekintettel a monetáris  
konjunktúrapolitika kérdéseire  
087
- A makroökonómiai monetáris statisztikai  
mutatókról  
027
- A makroökonómiai számítások a  
gazdaságstatisztikában I-II.  
090, 091
- Malthus et la Hongrie du XIX<sup>e</sup> siècle  
079
- Malthus und die Wirtschaftsdemographie  
unserer Tage  
212

*A malthusi népesedési eszmék megismerése  
és kritikai fogadtatása Magyarországon az  
I. világháborúig bezárólag*

081

*The Malthusian ideas on population in  
Hungarian demography before World War II.*

062

*Marx "A tőke" c. művének 100 éve és a  
statisztikai tudomány*

118

*Marx hozzájárulása a statisztikai  
tudomány alapjainak megteremtéséhez*

034

*Megemlékezés az első népességtudományi mű  
megjelenésének 200 éves évfordulójáról*

108

*Megemlékezés Fáy Andrásról*

235

*Mérlegmódszer és input-output analízis,  
tudományelméleti megközelítésben*

024

*The method of national accounting and  
input-output analysis. A theoretical  
approach*

025

*A monetáris inflációk problémái a  
gazdaságtörténetben*

066

Monetary inflation in Hungary during the  
Napoleonic Wars

026

A napóleoni háborúk monetáris  
inflációjának kérdései Magyarországon

067

Néhány gondolat a gazdaságdemográfia  
alapvető konceptuális problémáiról

190

Néhány gondolat a pénz keresletének  
meghatározásához, különös tekintettel a  
pénzpiac terjedelmére

064

Néhány gondolat a szociológia és a  
statisztika tudományának kezdeteiről,  
különös tekintettel a hazai  
vonatkozásokra

225

Néhány megjegyzés a Fellner-féle nemzeti  
vagyonszámítás margójára

030, 031

A nemzeti jövedelemszámítás elméleti  
alapjai

032

A nemzeti jövedelemszámítás  
tantörténetének módszertani kérdéseiről

040

A nemzetiségi és a nemzeti kisebbségi  
statisztika módszertana

216

A nemzetközi statisztikai együttműködés  
kifejlődése

106

A Nemzetközi Statisztikai Intézet 44.,  
madridi ülészaka

153

A népesedési elméletek története

217

A népesedési kérdés a magyar  
közgazdaságtani elméletben

051

A népgazdaság munkaerőmérlege és a  
közlekedés munkaerőgazdálkodása

086

A népszámlálások jogtudományi  
vonatkozásairól

182

A note on the history of probability in  
economic statistics and theoretical  
economics

097

Notes et commentaires

144

"L'ordre divin" de Süßmilch

111

Az önálló népességtudomány kialakítása  
körüli erőfeszítések

145

- Az önálló pénzügytani tudomány és  
pénzügytani elmélet kialakulása  
Magyarországon 013
- A pénz fogalmának meghatározása és a  
matematikai statisztika 014
- A pénzrendszer néhány problémájáról 036
- Pénzügyek 006
- Pénzügyi jogtudományunk időszerű  
feladatairól 239
- A pénzügytan oktatásáról állam- és  
jogtudományi karainkon 220
- A pénzügytan újabb fejlődési irányai 009
- A polgári nemzeti jövedelemszámítás  
Magyarországon 038
- A politikai aritmetika magyarországi  
problémái 010
- Population theories in Hungary in the  
late XVIII<sup>th</sup> century 213



*Possibilities and limits of the  
unification of methods for the use of  
computers in the field of law*  
240

*Pravni aspekti na prebrojavandjata na  
naselenieto*  
183

*Probability and epistemology in  
theoretical economics and economic  
statistics*  
098

*The problem of labour and the first  
Hungarian macro-model*  
080

*Probleme der Süßmilch-Forschung. Gestern  
und heute*  
160

*Les problèmes de l'histoire scientifique  
des premières descriptions  
démographique-statistiques en Hongrie*  
171

*Les problèmes de méthode de la  
statistique des nationalités et des  
minorités nationales*  
214

*La quantification et les débuts de la  
science statistique et sociologique*  
180

*Quelques données inconnues sur la  
mortalité de la peste de Debrecen  
(1739-40) et celle du choléra en Hongrie  
(1831, 1866, 1872-73)*  
112

Quelques remarques complémentaires sur la  
contribution de József Kőrösy au  
développement de la démographie

203

Quesnay, a "Tableau économique" és a mai  
statisztikai tudomány

058

Quetelet és a magyar statisztika

139

Quetelet és a statisztikai tudomány  
fejlődése

132

Quetelet et la statistique de son époque

140

Quetelet et la statistique internationale

135

Quetelet et Marx

072

Quetelet közgazdaságtani és  
gazdaságstatisztikai koncepcióiról

133

Razvitie i segasno sistojanie na metodike  
na balansa na mezhdutraslovitie vr'zi v  
un republika

094

Régi kereskedőkönyvek Európában és  
Magyarországon

168

*Relations entre la démographie historique  
et les sciences sociales et historiques*

192

*Ricardo "Principles"-jének új magyar  
kiadásáról*

039

*The rise and quantification in economics  
during the French Revolution and its  
impact on German and Hungarian thought*

101

*The rise of demography as an autonomous  
science*

152, 161

*The rise of macroeconomic calculations in  
economic statistics*

100

*The scientific study of mortality Hungary  
before the modern statistical era*

222

*Socialistes et libertaires face au  
néomalthusianisme en Europe Centrale  
1850-1914*

169

*Some basic problems and historical  
development of political arithmetics  
reconsidered*

015

*The spread of Malthusian ideas on  
population in comparison to population  
development*

195

- Statistical ideas of Adam Smith with  
special regard to Quetelet*  
136
- Statistical methodology and the rise of  
Egyptology*  
174
- La statistique de la peste de Debrecen  
(1739-40) et du choléra de Pest (1831) en  
Hongrie et leurs conséquences sociales*  
113
- Statistische Deskription und  
nominalistische Philosophie*  
148
- A statisztika Berzeviczy Gergely műveiben*  
065
- Statisztika és közgazdaságtudomány  
Magyarországon 1920 előtt*  
075
- A statisztika fejlődése Franciaországban  
és annak magyar tanulságai*  
119
- A statisztika felhasználása a tanácsok  
munkájában*  
178
- A statisztika szó első magyarországi  
előfordulása és a statisztikai tudomány  
magyarországi kezdetei*  
102

- A statisztikai módszer és elmélet  
kérdései Berzeviczy Gergely műveiben  
129
- Sur quelques problèmes essentiels de la  
démographie contemporaine hongroise  
187
- Surányi-Unger Tivadar statisztikai  
munkássága  
084
- Süssmilch's methodological impact on  
European statistics  
172
- A svéd monetáris politika főbb  
jellemvonásai  
016
- A százéves Nemzetközi Statisztikai  
Intézet és a magyar statisztika  
158
- Széchenyi "Hitel"-ének másfél évszázados  
jubileumára  
074
- Széchenyi István és a statisztika  
049
- Szeged város felszabadulás utáni  
népességi fejlődése, 1945-1960  
224
- A szegedi József Attila Tudományegyetem  
Statisztikai Tanszékének munkája  
246

A Szegedi Tudományegyetem Statisztikai  
Tanszékének történetéről

175

A szovjet tervgazdaság elméleti alapjai

002

A Szovjet-Únió kialakulása,  
államszervezete és alkotmánya

003

A Tanácsköztársaság megalakulásának  
félévszázados fordulója és statisztikai  
kezdeményezéseinek jelentősége

123

A teljes foglalkoztatottság kérdése és  
annak népességstatisztikai vonatkozásai

089

Tentatives de quantification de la  
consommation par tête en Hongrie dans la  
période proto - statistique 1804-1887

096

Le teorie demografiche dei cronisti e  
degli esperti di amministrazione  
nell'Ungheria del XVIII secolo

204

Tessedik a társadalomtudós

044

Tessedik als Sozialwissenschaftler

053

Az új frank bevezetésének monetáris és  
közgazdaságtanelméleti tanulságai

077

- 
- Az újraraházasodások alakulása  
Magyarországon 1890 és 1977 között*  
230
- Umiedzynarodowienie problemu  
demograficznego*  
196
- Un hommage scientifique à Quetelet à  
l'occasion du centenaire de sa mort*  
137
- Une histoire de la pensée démographique  
hongroise dès ses débuts jusqu'à  
l'avènement de la période statistique  
officielle*  
154
- Une synthèse des recherches de  
démographie historique en Hongrie*  
234
- Une synthèse du droit électoral bourgeois  
en Hongrie (1848-1939)*  
179
- Valószínűség- és tudományelmélet a  
gazdaságstatisztikában*  
099
- Vázlatos történeti áttekintés*  
176
- A világháború utáni német  
népesedélmélet rövid összefoglalása*  
211
- Węgierski traktat o rozwoju ludności*  
184

Zur Erinnerung von Gusztáv Thirring  
(1861-1941) mit spezieller Rücksicht auf  
historische Demographie

226



---

**A SOROZATBAN EDDIG MEGJELENT FÜZETEK:**

1. Kőrösy József (1844 - 1906)  
műveinek válogatott bibliog-  
ráfiája. - Bp.: 1958. - 50 p.
2. Thirring Gusztáv (1861 -1941)  
műveinek válogatott bibliográfiája.  
- Bp.: 1981. - 32 p.
3. Keleti Károly (1833 - 1892)  
műveinek válogatott bibliográfiája.  
- Bp.: 1983. - 19 p.
4. Fényes Elek (1807 - 1876) műveinek  
válogatott bibliográfiája. - Bp. :  
1986. - 11 p.
5. Buday László (1873 - 1925) műveinek  
válogatott bibliográfiája. - Bp. :  
1988. - 39 p.
6. Jekelfalussy József (1849 - 1901)  
műveinek válogatott bibliográfiája.  
- Bp. : 1989. - 34 p.
7. Konkoly Thege Gyula (1876 - 1942)  
műveinek válogatott bibliográfiája.  
- Bp. : 1990. - 43 p.
8. Földes Béla (1848 - 1945) műveinek  
válogatott bibliográfiája. - Bp. :  
1991. - 83 p.
9. Elekes Dezső (1889 - 1965) műveinek  
válogatott bibliográfiája. - Bp. :  
1992. - 81 p.
10. Thirring Lajos (1899-1983) műveinek  
válogatott bibliográfiája. - Bp. :  
1994. - 127 p.
11. Horváth Róbert (1916-1993) műveinek  
válogatott bibliográfiája. - Bp. :  
1994. - 103 p.

